



בעזרת השם יתברך

מֵאֲמָרֵי

# רְפוּאָה שְׁלֵמָה

ובו מאמרים בעניני

הרפואה השלמה על ידי השראת השכינה  
אצל החולה, תשובתו, ותפילותיו על עצמו

מלוקטים מספר

## הזֵהָר הַקָּדוֹשׁ

עם הביאור הנפלא

## מְתוֹק מְדַבֵּשׁ

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגה"ק המקובל

רבי דניאל פריש זצוקללה"ה

## בורא רפואות

**הנה** נפסק בשו"ע (ו"ד סימן שלו ס"א): נתנה התורה רשות לרופא לרפאות ומצוה היא ובכלל פיקוח נפש הוא. וביאר שם הטו"ז בכוונת הענין: דאמנם הרפואה האמיתית היא ע"פ בקשת רחמים, דמשמיא יש לו רפואה, כמו שכתוב (דברים לב, לט) מחצתי ואני ארפא, אלא שאין האדם זוכה לכך, אלא צריך לעשות רפואה ע"פ טבע העולם, והוא יתברך הסכים ע"ז ונתן הרפואה ע"י טבע הרפואות, וזהו נתינת רשות של הקב"ה, כמבואר בגמ' (ברכות ס ע"א): מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות היינו רפואה ע"פ הטבע כי ירדה תורה לסוף דעת האדם שלא יהיה זכאי כל כך שתבוא רפואתו ע"י נס מן השמים - בבקשת רחמים לבד - דאילו היה זכאי אינו צריך לכך, ואדרבה היה צריך דווקא לרפואה ע"י שמים, על כן הוא האידינא חיוב בדבר ומצוה היא, כיון דלפי מעשה האדם חיותו תלוי בכך, כלומר ברפואה טבעית.

**ובה** הם דברי הרמב"ן בפ' בחקתי (ויקרא כו, יא): כי בהיות ישראל שלמים והם רבים לא יתנהג ענינם בטבע כלל לא בגופם כו', כי יברך ה' לחמם ומימם, ויסיר מחלה מקרבם עד שלא יצטרכו לרופא ולהשתמר בדרכי הרפואות כלל, כמ"ש כי אני ה' רופאך כו', ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון ה' אחר שהבטיח והסירותי מחלה מקרבך כו', יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו עונש חטאו ויתרפא ברצון ה', כי הוא לבדו רופא כל בשר, וברצות ה' דרכי איש אין לו עסק ברופאים.

**הרי** מפורש יוצא שהאדם השלם לפני ה' אלקיו אינו משועבד כלל לדרך הטבע ורפואתו בידי שמים גרידא, כמבואר באר היטיב בספר הקדוש באר מים חיים פ' שמוות על הכתוב ואמר אעלה אתכם מעני מצרים (ד"ה ואמנם): אדם החולה נודע אשר בודאי לא יחלה גופו אם לא יִמְצָא איזה פגם בנשמתו בשרש חיותו למעלה למעלה, ומגיע עד לגופו מלמטה, וכשהקב"ה שולח לו רפואה, כל הענין הוא כאשר יומתק הדין שבשרש נשמתו, ויתרפא שם ויגיע הרפואה עד גופו כו', וגם הרפואות הנעשים בארץ למטה מהסמים הידועים לכל חולי, הנה שרשה בשמים ממעל במדה שנקבעה אורות הרפואה מצור עולמים ברוך הוא, וכשנמשך אור הזה למקום הפגם נתרפא שם, ומזה יתרפא גם למטה, רק שצריך האדם לידע שהקב"ה הוא הבורא רפואות על האופן הזה, ולא יתלה במזל וטבע העולם כו', והאדם המתפלל על הרפואה שהיא הארה לשרש נשמתו להשלים חסרון עליון ולהמתק הדינים ברוב רחמים וחסדים גדולים, עושה בזה רצון הקב"ה באתערותא דלתתא להמשיך הטוב מאתו ית' אשר חפץ חסד הוא למאד, (עיי"ש דברי באורד).

**ונחתום** בדבריו הנוראים של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' ז"ע (מובא בס' אורח לחיים - ולאטשוב פ' האיות) דכשבא על האדם איזה צער ח"ו, אם מבין בדעתו שאין בלעדיו ית"ש, והוא המפחידו בצער זה לראות אם יהיה לו דעת לקרוא אל ה' אז נתבטל הצער, אבל המבקש רפואה ופעולה גשמית להנצל מצערו אינו נשאר בזה ח"ו, והם הם דברי הבעל הטורים (שמוות כג, טז) דהמקבל פני שכינה זוכה לוהסירותי מחלה מקרבך, וכסיום דברי המהרש"א (מגילה יז ע"ב) שאפילו נזרה הגזירה על האדם ח"ו, התשובה והסליחה בחלוי תקדים הרפואה לנאלו משחת.

**ויך"ך** שיקיים בנו הכתוב רפאוה ה' ונרפא ברוחניות ובגשמיות ובפרט בעת זמן גרמא בהילולא ורתא דרשב"י, כמובא מהרה"ק מוהר"פ ז"ע מקארין שבל"ג בעומר הוד שבהוד אז דווקא הוא הצלה ורפואה מאת הבורא רפואות ית"ש אמן.

פרוס ל"ג בעומר, הילולא דהתנ"א הרשב"י ז"ע, תשע"ו **מזון "מתוק מדבש"**

## מאמר תשובה וצדקה מצילים מכל רע

**אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה** (תהלים מא ט) [וכו'], **דָּא מְרַע וְהוּא שְׂכִיב מְרַע, לְאֶסְאָה לִיָּה מְחֻבְוֵי גַבִּי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא.**

**דְּבַר אַחַר דָּא יוֹמָא דְדִינָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא, אֲשֶׁתְּזִיב מְנִיָּה, כְּמָה דְאֶתְמַר בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה, יוֹמָא דְאֶתְמַסֵּר דִּינָא לְהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא** (חסר).

### מתוק מדבש

"מאמר תשובה וצדקה מצילים מכל רע", יבואר בו שעל ידי הצדקה ינצל האדם מהסטרא אחרא הנקראת "רעה" שהיא המלאך המות, וכמו כן ינצל משליטת הקליפה על העולם על ידי יסורים ודינים. כן על המבקר את החולה להשכיל לעוררו לתשובה כדי שבזכות זה ינצל ויתרפא מחליו.

(מקור המאמר נהקדמת זוהר דף יד ע"ג, ונציאונו כן כן 6 עמ' קפג-קפד)

**אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה** [וכו'], **דָּא הוּא שְׂכִיב מְרַע** זה הוא החולה השוכב על מטתו, **לְאֶסְאָה לִיָּה מְחֻבְוֵי גַבִּי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא** ובא איש משכיל לרפאותו מעונותיו וישוב להקב"ה, ור"ל שבא להחזירו בתשובה ושיתודה על עונותיו, ואולי על ידי זה ינצל מגזרת המיתה.

**דְּבַר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שְׂכֻתוֹב "בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה"**, היינו דָּא **יוֹמָא דְדִינָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא** זהו יום צרה וצוקה שהדין שורה על העולם, **אֲשֶׁתְּזִיב מְנִיָּה** ובזכות הצדקה יצילוהו ה' מיסורין ודינין המתרגשים לבא לעולם **כְּמָה דְאֶתְמַר** כמו שנאמר **בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה**, ומפרש **יוֹמָא דְאֶתְמַסֵּר דִּינָא לְהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא** יום שנמסרת פעולת הדין להקליפה הנקראת רעה לשלוט על העולם, ואז לא תשלוט עליו, אלא יזכה לאורך ימים ושנות חיים, וכשיגיע עת פטירתו מן העולם ימות מתת נשיקה, בזכות הצדקה וחסד שעשה.



## מאמר משכיל אל דל

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (סהלס מא א) אֲשֶׁרִי מְשָׁכִיל אֶל דָּל בְּיוֹם  
 רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה, הַאִי קָרָא אוֹקִימְנָא לֵיה, בְּשַׁעְתָּא  
 דְּבַר נָשׁ שָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה, הָא אַתְּפֹס בְּאַטְרוּנְיָא דְמַלְכָּא,  
 רִישִׁיָּה בְּקוֹלְרָא, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין (ס"ב בְּטַפְסָרָא), כְּמָה חִילִין  
 נְטָרִין לֵיה מַהֲאֵי גִיסָא וּמַהֲאֵי גִיסָא, שְׂיִיפוֹי כְּלָהוּ בְּדוּחְקָא,  
 מְגִיחִין אֲלִין בְּאֲלִין, מִיכְלָא אַתְעֵדִי מְנִיָּה.

## מתוק מדבש

"מאמר משכיל אל דל", יתבאר בו כי החולה נקרא "דל", כשנתפס  
 במיטתו בבית האסורים של הקב"ה, ואז מעמידים עליו למעלה אפטרופוס  
 שימליץ עליו זכות, ואשרי חלקו של האדם המדבר אל לבו לשוב בתשובה,  
 שבוה אכן מצילו מן הדין ומתקבלים דברי הממליץ עליו זכות להנצל  
 לחיים, ושכר המחזירו בתשובה הוא שינצל מדינה של גיהנם.

(מקור המאמר צהר פרשת נשלם דף ס"א ע"א, וצנצנאוריני כרך ה עמ' תרעח - תרס)

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר הַקְדִּים לַפְרֵשׁ מִש"כ אֲשֶׁרִי מְשָׁכִיל אֶל דָּל בְּיוֹם  
 רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה פִּי הַפְּשׁוּט הוּא, אֲשֶׁרִי הַנּוֹתֵן צְדָקָה לְדָל בְּהַשְׁכַּל  
 לְבַל יִכְלִימוּ, כִּי בְּגִמּוּל זֶה יִמְלֹטְהוּ ה' כְּשִׁיחִיָּה בְּעוֹלָם עַת רַעָה, הַאִי קָרָא אוֹקִימְנָא  
 לֵיה פְּסוּק זֶה הַעֲמַדְנוּ וּפִירְשָׁנוּ אוֹתוֹ, כִּי בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ שָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה  
 בְּשַׁעָה שְׂאֵדָם שׁוֹכֵב בְּבֵית חֲלוּי, הָא אַתְּפֹס בְּאַטְרוּנְיָא דְמַלְכָּא הָרִי נַחֲשֵׁב כְּאִילוֹ  
 נַתְפֹּס בְּבֵית הַסוּהָר שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה, כִּי אֵין עֲנִין שְׂכִיבַת הַחוּלָה בְּמַטְתּוֹ טַבַּע בְּנֵי  
 אָדָם אֵלֵא הוּא הַשְּׂגָחָה עֲלִיוֹנָה, רִישִׁיָּה בְּקוֹלְרָא רֵאשׁוּ קֶשׁוּר בְּשִׁלְשֵׁלַת, הֵיינו  
 שְׂרֵאשׁוּ כּוֹאֵב לוֹ, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין רַגְלוֹי אֲסוּרִים בְּכַבְלִים, כִּי אֵינוֹ יִכּוֹל לֵלְכַת  
 מַחֲמַת חוֹלְשָׁתוֹ, כְּמָה חִילִין נְטָרִין לֵיה מַהֲאֵי גִיסָא וּמַהֲאֵי גִיסָא כְּמָה  
 חִילִים שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה שְׂלֵא יִבְרַח, ר"ל שְׂבַנֵי אָדָם עוֹמְדִים סְבִיבּוֹ  
 לְהַשְׂגִּיחַ עֲלָיו אוֹלֵי יִשְׁתַּנָּה מִצַּב בְּרִיאוֹתוֹ, שְׂיִיפוֹי כְּלָהוּ בְּדוּחְקָא כֹּל אֲבָרָיו הֵם  
 בְּדוּחַק מַחֲמַת שְׂהוּא קֶשׁוּר לְמַטְתּוֹ שְׂהוּא בֵית אֲסוּרִים שְׁלוֹ, מְגִיחִין אֲלִין בְּאֲלִין

בַּהֲהוּא זְמָנָא פְּקָדִין עֲלֶיהָ אֶפּוֹטְרוֹפָא לְמִילָף עֲלֶיהָ זְכוֹת קָמִי מְלָפָא, דְּכִתִּיב (מִיּוֹנָא לֵג כַּב) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלָאָף מְלִיץ אֶחָד מְנִי אֶלְף, בַּהֲהִיא שְׁעָתָא זְפָאָה חוֹלְקִיָּה דְּבַר נָשׁ דְּעָאֵל עֲלֶיהָ, וְאוֹלִיף לִיה אֶרְחָא לְשִׁיזְבוּתִיָּה מִן דִּינָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב אֲשֶׁרִי מְשִׁפִּיל אֶל דָּל, וְהִיף יְכִיל לְשִׁזְבָא לִיה, לְמִילָף לִיה אֶרְחָוִי דְּחִי, לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאָרִיָּה, פְּדִין אֶתְעֵבִיד אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֶיהָ לְעִילָא, מְאִי אֲגָרִיָּה, בְּיוֹם רְעָה יְמַלְטָהוּ יְהוּ"ה.

### מתוק מדבש

אבריו לוחמים אלו באלו ע"י התפשטות המחלה בכל גופו מאבר לאבר, מִיְכָלָא אֶתְעֵדִי מְנִיָּה גַם תֹּאוֹת הַאֲכִילָה הוֹסְרָה מִמֶּנּוּ עַד שְׁאִינוּ יִכּוֹל לֵאכּוֹל.

בַּהֲהוּא זְמָנָא פְּקָדִין עֲלֶיהָ אֶפּוֹטְרוֹפָא לְמִילָף עֲלֶיהָ זְכוֹת קָמִי מְלָפָא באותו הזמן ממנים עליו אפוטרופוס ללמד עליו זכות לפני המלך ב"ה, כי הוא חבוש בבית האסורים ואינו יכול ללמד זכות על עצמו, דְּכִתִּיב אִם יֵשׁ עָלָיו מְלָאָף מְלִיץ אֶחָד מְנִי אֶלְף להגיד לאדם ישרו, פִּי אִם יִמְצָא עָלָיו מְלָאָךְ מִלְמַד זְכוֹת וּמְלִיץ טוֹב, וְאִף אִם הַמְלָאָךְ הַזֶּה הוּא אֶחָד מִן אֶלְף, כִּי תִתְקַצֵּט מִלְמָדִים עָלָיו חוֹבָה וְהוּא לְבַדוּ מִלְמַד עָלָיו זְכוֹת, עִכְ"ז יִחוּנֵן אוֹתוֹ הַקַּב"ה וַיֹּאמֶר לְמִלָּאךְ הַמְלִיץ פְּדָה אוֹתוֹ מִרְדַּת שַׁחַת (מְנֹחוֹת), בַּהֲהִיא שְׁעָתָא זְפָאָה חוֹלְקִיָּה דְּבַר נָשׁ דְּעָאֵל עֲלֶיהָ וְאוֹלִיף לִיה אֶרְחָא לְשִׁיזְבוּתִיָּה מִן דִּינָא באותה שעה אשרי חלקו של אדם שנכנס אליו לבקרו ומלמד אותו דרך הטוב להצילו מן הדין ומן המיתה הָדָא הוּא דְּכִתִּיב אֲשֶׁרִי מְשִׁפִּיל אֶל דָּל להצילו מן הדין, ומפרש וְהִיף יְכִיל לְשִׁזְבָא לִיה ואיך יכול האדם להציל את החולה מן הדין, לְמִילָף לִיה אֶרְחָוִי דְּחִי לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאָרִיָּה ע"י ידי שילמד אותו דרכי החיים ולהחזירו בתשובה לפני קונו, פְּדִין אֶתְעֵבִיד אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֶיהָ לְעִילָא אז כשהחולה עשה תשובה נעשה מלאך זה שנתמנה להליץ בערו אפטרופוס עליו ומצילו מן המיתה, מְאִי אֲגָרִיָּה מה שכרו של זה האדם שהשכיל אל דל שהוא החולה, בְּיוֹם רְעָה יְמַלְטָהוּ יְהוּ"ה ביום מותו ימלטהו ה' מן הגיהנם.

## מאמר כח תפילת החולה על עצמו

**פְּתַחַא דָּא קְיִימָא לְאַסְוֹתָא, וְאַקְרִי פְּתַחַא דְאַסְוֹתָא, בְּהַאי פְּתַחַא קְיִימָא חַד מְמַנָּא פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה, וְהַאי קְיִימָא עַל כָּל אֵינּוֹן אֲסוֹתִין דְּעֵלְמָא, וְלֹאֲעֵלָא צְלוֹתִין דְּכָל אֵינּוֹן מְאַרִי**

### מתוק מדבש

סוד ענין אפוטרופוס הנזכר לעיל, דומה לבעל דין שכשהוא חולה ואינו יכול לילך לצית דין והעדים אינם יכולים להעיד אלא בפני בעל הדין, לכן מנהג הדיינים להושיב מורשה ואפוטרופוס שיטעון טענותיו בעדו, כמו כן כשהאדם חולה הריהו נדון ברכיע צהיכל הגבורה הנקרא היכל הזכות, לכן כדי להעיד את דינו בפניו מעמידים עליו אפוטרופוס שהוא מלאך המליך ללמד עליו זכות ולטעון טענות בעדו שיהיה החולה ראוי לנצח את הדין וישאכר בחיים, וטענות אלו אינם זכויותיו שעשה ושיעשה כי זה אינו המלצת זכות, שאם כן נמלצת מוֹצֵאֵל עוֹלָם על כמה לדיקים שהרי כמה לדיקים וטובים מחס מחוליים, אלא טענות אלו הם שעתיד אדם זה לעשות ענין גדול שהוא זוכך העולם, או שלא יסופר הדור על ידי מימתו מפני שענינו כך וכך אם כן למה ימות בלא עמו וכיוצא כפי טענות שטוענים צבית דין העליון בסוד הגלגול, ולכן נריך החולה שישוב בתשובה ולא יעכב עושותיו את הטענות של האפוטרופוס אלא יתקבלו צבית דין של מעלה לגמור את דינו לחיים. (רמ"ק והרמ"ו)



"מאמר כח תפילת החולה על עצמו", בו יתבאר שיש מלאך ממונה להעלות תפלות החולים ובעלי היסורים, אשר עולה עמהם להכניסם ולהזכיר זכותם לפי השי"ת ובכך ממשיך להם רפואה, ותפלת החולה עצמו עולה יחד עם תפלת השכינה לרפואתה, שהוא בעת השחר בהארת אור החסד. (מקור המאמר מהר פרשת פקודי צהיכלות דף רמט ע"א, וצביאוריו כרך ט עמ' שדמ- שמה)

**פְּתַחַא דָּא קְיִימָא לְאַסְוֹתָא פְּתַח זֶה (הַרְבִּיעִי שְׁבַהכִיל הַשְּׁלִישִׁי דְנֻצַּח) עוֹמֵד לְהַשְׁפִּיעַ רְפוּאוֹת, לְכֵן וְאַקְרִי פְּתַחַא דְאַסְוֹתָא נִקְרָא פְּתַח שֶׁל הַרְפוּאָה, בְּהַאי פְּתַחַא קְיִימָא חַד מְמַנָּא פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה בּוֹזֵה הַפְּתַח עוֹמֵד מְמוֹנֵה אַחַד פְּדִיא"ל שְׁמוֹ, מִלְשׁוֹן פְּדִיוֹן, וְהַאי קְיִימָא עַל כָּל אֵינּוֹן אֲסוֹתִין דְּעֵלְמָא וְזֶה הַמְּלַאךְ נִתְמַנֵּה עַל כָּל מֵינֵי הַרְפוּאוֹת שְׁבַעוֹלָם, לְהַמְשִׁיכֵם לַמְטָה לְחוּלֵי בְנֵי**

דְּמִכְאוּבִין וּמְרַעִין וְצַעְרִין, וְהָאֵי אִיהוּ סְלִיק בְּכָל (כ"ב לְכָל) אֵינּוֹן  
צְלוֹתִין, וְאַעִיל לֹון קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְהָאֵי אִיהוּ (לויג לג כג) מְלֶאךָ מְלִיץ אֶחָד מְנֵי אֶלְף, בְּגִין דְּאֵינּוֹן  
אֶלְף קְיִימִין בְּהֵהוּא פְתָחָא, וְהָאֵי חַד מְנֵייהוּ, וּכְתִיב (ס  
פסוק מד) וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמְרוּ פְדֵעָהּ מְרַדַּת שְׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר, בְּגִין  
דְּסְלִיק בְּהָאֵי (כ"ב לְהָאֵי) צְלוֹתָא, וְקְיִימָא מְלִיץ טוֹב עֲלֵיהּ דְּבַר  
נָשׁ, וְאַדְכַּר זְכוּתֵיהּ דְּעֶבֶד קָמִי מְלֶאכָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ

### מתוק מדבש

ישראל, וְלֹאֲעֵלָא צְלוֹתִין דְּכָל אֵינּוֹן מְאָרִי דְּמִכְאוּבִין וּמְרַעִין וְצַעְרִין  
ולחכנים ולהעלות התפלות של כל בעלי מכאובים ומחלות וצער, וְהָאֵי אִיהוּ  
סְלִיק בְּכָל אֵינּוֹן צְלוֹתִין וְזֶה הַמְּלֶאךָ עוֹלָה יַחַד עִם כָּל אוֹתֵם הַתְּפִלוֹת, וְאַעִיל  
לֹון קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְהוּא מְכַנֵּס אוֹתָן לְפָנֵי הַקַּב"ה, וגורם יחוד פרטי  
על ידי התפלה, ועי"ז ממשיך רפואה לאותו האדם, ור"ל לפי שפתח זה הוא  
במערב שהוא סוד השכינה, והיא חולת אהבה ומתפללת על רפואתה, לכן גם  
אדם החולה המתפלל על רפואתו עולה תפלתו יחד עם תפלת השכינה, ורפואת  
השכינה היא כשמעלין אותה בתפלת השחר כשמאיר אור החסד להתיחד עם דודה.

וְהָאֵי אִיהוּ מְלֶאךָ מְלִיץ אֶחָד מְנֵי אֶלְף וְזֶהוּ הַמְּלֶאךָ שְׁעֵלִיו נֹאמַר אִם יֵשׁ  
עֲלֵיו מְלֶאךָ מְלִיץ אֶחָד מְנֵי אֶלְף, כְּלוּמַר אִפִּילוּ תַתְּקַצֵּ"ט חֲלָקִים שְׁבוּ מִלְּמַדִּים  
עֲלֵיו חוּבָה וְאֶחָד מִלְּמַד עֲלֵיו זְכוּת, נִיצוֹל (כְּמִטְאֵר נַמֵּ"ט שַׁמ דף לג ע"א), וּמִפְרַשׁ בְּגִין  
דְּאֵינּוֹן אֶלְף קְיִימִין בְּהֵהוּא פְתָחָא, וְהָאֵי חַד מְנֵייהוּ לְפִי שְׁאֵלוּ הָאֶלְף  
מִלְּאֲכִים עוֹמְדִים בְּזֶה הַפְתָּח וְהַמְּלֶאךָ פְּדִיא"ל הוּא אֶחָד מֵהֶם, וְהוּא שֵׁר הָאֶלְף  
עֲלֵיהֶם, וּכְתִיב וְעֲלֵיו נֹאמַר, וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמְרוּ פְדֵעָהּ מְרַדַּת שְׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר  
פִּי שֶׁנִּפְדָּה מִן הַמוֹת עַל יְדֵי הַמְּלֶצֶת מְלֶאךָ פְּדִיא"ל, בְּגִין דְּסְלִיק בְּהָאֵי צְלוֹתָא  
לְפִי שֶׁהוּא עוֹלָה יַחַד עִם אוֹתָהּ הַתְּפִלָּה, וְקְיִימָא מְלִיץ טוֹב עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ  
וְעוֹמֵד לְמִלִּין טוֹב עַל הָאָדָם, וְאַדְכַּר זְכוּתֵיהּ דְּעֶבֶד קָמִי מְלֶאכָא קְדִישָׁא  
וּמוֹזִכֵּר זְכוּתוֹ מֵה שְׁעֵשָׂה טוֹב לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ דְּקְיִימָא



דְקִימָא תְדִיר לְטַב, וְעַל דָּא כָּל אַסְוּוֹתָא קְיִימָא בְּהַאי פְתַחָא  
דִּי פְדִיא"ל מְמַנָּא בִּיהּ.

### מאמר זכויות החולה

פְתַחָא תְנַיִנָּא, בְּהַאי פְתַחָא אִית מְמַנָּא דֵהרִיא"ל שְׁמִיה, וְאִיהוּ  
לְסֵטֵר יְמִינָא, וְהַאי אִיהוּ מְמַנָּא לְאַעְלָא כָּל זְכוּתֵין דְזָכוּ  
בְּהוּ בְנֵי נְשָׂא, בְּגִין דִּיתְדֵין בְּר נָש לְטַב עֲלִיָּהוּ.

#### מתוק מדבש

תְדִיר לְטַב לפי שזה המלאך הוא העומד תמיד להמליץ טוב על האדם, וְעַל  
דָּא כָּל אַסְוּוֹתָא קְיִימָא בְּהַאי פְתַחָא דִּי פְדִיא"ל מְמַנָּא בִּיהּ ועל כן כל  
מיני המשכות רפואות נמצאות בזה הפתח שהמלאך פדיא"ל ממונה עליו.



"מאמר זכויות החולה", בו יבואר שבתחילת החולי האדם נידון, וכל  
זכויותיו אפילו דברים הקלים שבמעשיו הטובים מכניסים לדין לטובתו,  
וכשנמצאות זכויותיו מרובות מהעונות, יוצא פסק דינו לטובה, והמלאך  
ששמו דהריא"ל מוסר את פסק הדין לפדיא"ל לפדותו מרדת שחת,  
ולהתרפא מהליו.

(מקור המאמר זהו פרשת פקודי צהיכות דף רנב ע"א, וצילורינו כרך ט עמ' שעט-שפ)

פְתַחָא תְנַיִנָּא הפתח שבהיכל השני מד' היכלות הקטנות שבהיכל הזכות,  
בְּהַאי פְתַחָא אִית מְמַנָּא דֵהרִיא"ל שְׁמִיה, וְאִיהוּ לְסֵטֵר יְמִינָא  
בזה הפתח יש ממונה אחד דהריא"ל שמו, והוא לצד הימין של היכל הזכות,  
וְהַאי אִיהוּ מְמַנָּא לְאַעְלָא כָּל זְכוּתֵין דְזָכוּ בְּהוּ בְנֵי נְשָׂא וזה הוא  
ממונה להכניס את כל הזכויות שזכו בהם בני אדם, כלומר אפילו דברים קלים  
הכל בא לידי חשבון, בְּגִין דִּיתְדֵין בְּר נָש לְטַב עֲלִיָּהוּ כדי שהאדם יהיה  
נידון עליהם לטוב.

כִּד אֲתֵדֵן לְטֹב וְאֵינּוֹן זְכִיִּין קְיִימָן סְגִיאָן עַל חוֹבֵי בְּנֵי נֶשָׂא,  
 פְּדִין הָאֵי מְמַנָּא פְּקִיד עַל אַגְרָא וְחוֹלְקָא דְאֵינּוֹן זְכִיִּין  
 וְאַגְרָן לְטֹב, וְאַפִּיק הֵהוּא דִינָא, וּמְנִי לִיה לְהֵהוּא מְמַנָּא, דְאֶקְרִי  
 פְּדִיא"ל דִּי בְּהִיכְלָא תְּלִיתָאָה, וּכְדִין אָמַר לִיה (לויב לג כד) פְּדַעְהוּ  
 מְרֵדַת שַׁחַת.

בְּגִין דְּכִד בְּר נֶשׂ קָאִים בְּבֵי מְרַעִיָּה, וְאַתְפֹּס בְּתַפְּסוּ דְּמַלְכָּא,  
 פְּדִין אֲתֵדֵן בְּר נֶשׂ, וְכָל זְכוּ וְכָל חוֹבָה דְּעַבְד בְּהָאֵי עֲלָמָא,  
 כְּלָא עָאֵל בְּהָאֵי הִיכְלָא לְאַתְדַּנָּא, וְכִד אֲתֵדֵן לְטֹב, בְּהָאֵי פְּתַחָא

#### מתוק מדבש

כִּד אֲתֵדֵן לְטֹב כִּשְׁהוּא נִידוֹן לְטֹב, וְאֵינּוֹן זְכִיִּין קְיִימָן סְגִיאָן עַל  
 חוֹבֵי בְּנֵי נֶשָׂא וְאוֹתֵם הַזְכוּיּוֹת נִמְצְאוּ מְרוֹבוֹת עַל עוֹנוֹת בְּנֵי אָדָם,  
 פְּדִין הָאֵי מְמַנָּא פְּקִיד עַל אַגְרָא אִז זֶה הַמְמוֹנָה דְּהֵרִיא"ל שְׁהוּא מְמוֹנָה  
 עַל הַשְּׂכָר שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, שְׁעִלְיוּ אִמְרוּ חו"ל בְּרִישׁ מִס' פֶּאֶה, אִלוּ דְּבָרִים  
 שְׂאָדָם אוֹכֵל פִּירוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחוֹלְקָא דְאֵינּוֹן זְכִיִּין, וְאַגְרָן לְטֹב  
 וְהוּא מְמוֹנָה עַל הַחֶלֶק שֶׁל אִלוּ הַזְכוּיּוֹת, וּפּוֹסֵק שְׂכָרָן לְטֹב, וְאַפִּיק הֵהוּא  
 דִינָא וְהוּא מוֹצִיא אֶת הַדִּין הֵהוּא, וּמְנִי לִיה לְהֵהוּא מְמַנָּא דְאֶקְרִי  
 פְּדִיא"ל דִּי בְּהִיכְלָא תְּלִיתָאָה וּמוֹסֵר אוֹתוֹ לְהַמְמוֹנָה הַנִּקְרָא פְּדִיא"ל שְׁהוּא  
 בְּהִיכֵל הַשְּׁלִישִׁי, וּכְדִין אָמַר לִיה פְּדַעְהוּ (כמו פסוק) מְרֵדַת שַׁחַת שִׁיפְדָה  
 אֶת הָאָדָם מְרֵדַת שַׁחַת.

בְּגִין דְּכִד בְּר נֶשׂ קָאִים בְּבֵי מְרַעִיָּה לְפִי שְׂכִשְׁהָאָדָם נַחֲלָה וְנִמְצָא בְּבֵית חַלְיוּ  
 כְּלוֹמֵר שְׂשׁוֹכֵב עַל עֵרֶשׁ דּוּי, אִפִּילוּ בַחֲלוּי שְׁהוּא גֵרָם לְעַצְמוֹ עַל יְדֵי צִינָם  
 וּפְחִים, וְאַתְפֹּס בְּתַפְּסוּ דְּמַלְכָּא אוֹ שְׁנַתְפֹּס בְּתַפְּסַת הַמֶּלֶךְ בַּחֲלוּי הַמְטִילוּ לְמִיטָה  
 מִן שָׁמַיִם, פְּדִין אֲתֵדֵן בְּר נֶשׂ אִז נִידוֹן הָאָדָם לְמַעֲלָה מִיַּד בְּתַחֲלִילַת חַלְיוּ, וְכָל זְכוּ  
 וְכָל חוֹבָה דְּעַבְד בְּהָאֵי עֲלָמָא וְכָל זְכוּת וְכָל חֲטָא שְׁעִשָּׂה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה,  
 כְּלָא עָאֵל בְּהָאֵי הִיכְלָא לְאַתְדַּנָּא הַכֵּל נִכְנָס בּוֹה הֵהִיכֵל לְהִיּוֹת נִידוֹן עֲלֵיהֶם,  
 וְכִד אֲתֵדֵן לְטֹב וְכִשְׁהָאָדָם נִידוֹן לְטֹב, אִז בְּהָאֵי פְּתַחָא נִפְקֵי דִינֵיהּ לְטֹב בּוֹה

נִפְקֵי דִינֵיהּ לְטַב, לִימִינָא דְהָאֵי מְמַנָּא דְהַרְיָא"ל, דְקִיִּימָא בֵּיהּ,  
וְאוּדְעִין דִּינֵיהּ לְטַב, עַד דְאִשְׁתְּזִיב.

מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה  
גְבַרְיָא"ל אִיהוּ הָאֵי נְהוּרָא דְבְּסִטְרָא דְצַפּוֹן, וּבְכָל אֲתָר דְאִיהוּ  
מְחֵי, שְׂרֵי בֵּיהּ חֶסֶד, בְּגִין דְגְבַרְיָא"ל בְּתַרְיִן סִטְרִין,  
כְּלִיל בְּתַרְוֵיהוּ, וְעַל דָּא מְחֵיא וְאִסְוֹתָא בֵּיהּ, בְּסִטְרָא דָּא קִיִּימָא

### מתוק מדבש

הפתח יוצא פסק דינו לטוב, לִימִינָא דְהָאֵי מְמַנָּא דְהַרְיָא"ל דְקִיִּימָא בֵּיהּ לְצַד  
ימין שזה הממונה דהריא"ל עומד בו, וְאוּדְעִין דִּינֵיהּ לְטַב ומודיעים להמלמדים  
עליו זכות שיצא דינו לטוב, כלומר שידעו שזה האיש זכה בדין, וכן מודיעים דינו  
לנשמות קרוביו שהתפללו עליו, וכן מודיעים למלמדים עליו חוב שזכה בדינו כדי  
להשתיקם, עַד דְאִשְׁתְּזִיב עד שהוא ניצל מן המיתה ומתרפא מחליו.



"מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה", יבואר בו שהמלאך גבריאל  
האור שבצד צפון כלול מחסד וגבורה, וענין המכה והרפואה נמשכים  
ממנו, והמלאך רפאל האור שבצד המזרח הוא הממונה להזכיר זכויות  
החולים שנשכחו ונתייאשו בחללים ולהתור להם שערי הרפואה, ובכל יום  
הולך הוא וסובב בעולם כדי להשלים רפואת החולים ברצון השי"ת.

(מקור המאמר ספר פרשת פקודי צאיכות דף רנד ע"א, ונציאורינו כרך ט עמ' טו-טז)

גְבַרְיָא"ל אִיהוּ הָאֵי נְהוּרָא דְבְּסִטְרָא דְצַפּוֹן מְלַאךְ גְבַרְיָאֵל הוּא הָאֹר שֶׁבְצַד  
צפון [ההיכל השישי שבתפארת], וּבְכָל אֲתָר דְאִיהוּ מְחֵי שְׂרֵי  
בֵּיהּ חֶסֶד וּבְכָל מְקוּם שֶׁהוּא מְכָה שׁוֹרָה בּוֹ חֶסֶד, בְּגִין דְגְבַרְיָא"ל בְּתַרְיִן  
סִטְרִין כְּלִיל בְּתַרְוֵיהוּ לְפִי שֶׁגְבַרְיָאֵל הוּא בְּב' צַדִּים חֶסֶד וּגְבוּרָה וְכֻלּוֹל  
בְּשֵׁנֵיהֶם, וְעַל דָּא מְחֵיא וְאִסְוֹתָא בֵּיהּ וְעַל כֵּן הַמְכָה וְהַרְפוּאָה שְׁנֵיהֶם הֵם

רְזָא דְכְתִיב (דברים טו ה) כִּי פֶאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִיִּסְרֶךָ, וְאֵלֶיךָ יִסּוּרֶיךָ דְרַחֲמֵימוֹתָא, דְּכִלְיִלְךָ בְּסִטְרָא דָא וּבְסִטְרָא דָא.

בְּסִטְרָא דְמִזְרַח קְיַימָא נְהוּרָא אַחְרָא, דְאִיהוּ קְיַימָא בְּכָל מְלֵי דְאַסְוּוֹתָא, לְמִיעַל קַמִּיהָ מְאָרִיָּה כָּל אֵינּוֹן דְאַתְנַשְׁיִין בְּבֵי מְרַעֲיָהוּ, וְלִקְרָבָא זְמַנִּין וְקִצִּין לְאֵינּוֹן מְרַעֲיִין דְאַשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ, וְאַסְחָר עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּגִין לְאַשְׁלָמָא אַסְוּוֹתָא בְּפִקּוּדָא דְמְאָרִיָּה, וְהֵאֵי נְהוּרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה [וכו'].

### מתוק מדבש

בו, בְּסִטְרָא דָא קְיַימָא רְזָא דְכְתִיב בצד זה קיים סוד הכתוב כִּי פֶאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִיִּסְרֶךָ והיינו וְאֵלֶיךָ יִסּוּרֶיךָ דְרַחֲמֵימוֹתָא אלו הם יסורים של אהבה, דְּכִלְיִלְךָ בְּסִטְרָא דָא וּבְסִטְרָא דָא שהם כלולים בצד החסד ובצד הגבורה.

בְּסִטְרָא דְמִזְרַח קְיַימָא נְהוּרָא אַחְרָא בצד מזרח עומד אור אחר שהוא רפאל כמבואר להלן, דְאִיהוּ קְיַימָא בְּכָל מְלֵי דְאַסְוּוֹתָא שהוא ממונה בכל עניני הרפואות, (ה"ג ד"ו) וְלְמִיעַל קַמִּיהָ מְאָרִיָּה כָּל אֵינּוֹן דְאַתְנַשְׁיִין בְּבֵי מְרַעֲיָהוּ ולהביא לפני הקב"ה הזכותים של כל אלו החולים שנשכחו ונתייאשו בחליים, כאילו ח"ו לא יקומו לעולם ממטתם, ורפאל יש בו כח להזכיר זכותם וחותר להם שער הרפואה, וְלִקְרָבָא זְמַנִּין וְקִצִּין לְאֵינּוֹן מְרַעֲיִין דְאַשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ ולקרב סוף וקץ הזמן של כל אלו המחלות שכבר גמרו שליחותם בנאמנות מה שנגזר על זה האיש שיחלה עד יום פלוני, אבל עדיין תלויה רפואתם ברופא פלוני וסם פלוני (כמח"ל נמס' עצה זרה דף ע"ב), לכן רפאל מזמין להם רופא ורפואות, שעי"ז הם מתרפאים, ויותר מזה וְאַסְחָר עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּגִין לְאַשְׁלָמָא אַסְוּוֹתָא בְּפִקּוּדָא דְמְאָרִיָּה שרפאל מסבב את העולם בכל יום ויום כדי להשלים רפואת החולים ברצון הקב"ה, וזה לא על ידי סמים ולא על ידי זמן, כי אם במצות אדונו, וְהֵאֵי נְהוּרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה וזה האור רפאל שמו [וכו'].

וְהָאֵי אִיהוּ מִמְּנָא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדֵּן בַּר נֶשׁ בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה לְחַיִּים, פְּדִין אִיהוּ אֶקְדִּים בְּאַסְוֹתָא, וְהָאֵי אֶסְוֹתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נַפְקָא, בְּגִין דְּמַתְרִין סְטָרִין נַפְקָא, וְהָאֵי דְּחִיקוּ אֶתְיָא מְרַע סְטָר שְׂמָאֵלָא, וְאַסְוֹתָא מְגוּ סְטָר יְמִינָא, וְעַל דָּא הָהוּא מְרַע פֶּד אֶתְיָא לִיה אֶסְוֹתָא, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיא אֶתְיָא לִיה.

וְהָכֵי הוּא מְסֻטְרָא דְּמַעְרַב, וְאַף עַל גַּב דְּאַמְרֵן דְּרַפְּאֵל בְּסֻטְר מְזָרְח, וְאַוְקְמוּה בְּסֻטְר דָּא דְּמַעְרַב, אֶסְוֹתָא וְחִיִּין לָאו אִיהוּ אֶלָּא מְסֻטְר מְזָרְח, דְּהָא מַתְמָן אֶתְמַשְׁכָּאן חִיִּין לְתַתָּא.

### מתוק מדבש

וְהָאֵי אִיהוּ מִמְּנָא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדֵּן בַּר נֶשׁ בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה לְחַיִּים וּרְפָאֵל הוּא מְמוּנָה בְּשַׁעַת שְׁנִידוּן הָאֲדָם בְּהִיכַל הַרְבִּיעֵי לְחַיִּים, פְּדִין אִיהוּ אֶקְדִּים בְּאַסְוֹתָא אַז הוּא מְקַדִּים לוֹ הַרְפּוּאָה שִׁישָׁאר בְּחַיִּים, וְהָאֵי אֶסְוֹתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נַפְקָא וּרְפּוּאָה זֹו יוֹצֵאת מַתּוֹךְ הַדּוּחָק, כְּלוּמַר שְׂמַתְרַפָּא בְּדוּחָק וּבְקוּשִׁי, בְּגִין דְּמַתְרִין סְטָרִין נַפְקָא לְפִי שְׁהַרְפּוּאָה יוֹצֵאת מִשְׁנֵי הַצַּדִּדִים, דְּהֵינּוּ מִצַּד הַחֲסַד וּמִצַּד הַגְּבוּרָה, וְהָאֵי דְּחִיקוּ אֶתְיָא מְגוּ סְטָר שְׂמָאֵלָא וְזֶה הַדּוּחָק בָּא מִצַּד הַדִּין שְׁבַשְׂמָאֵל, לְפִי שְׂמַדַּת הַדִּין שְׁבַשְׂמָאֵל מֵעַכְבַּת אֶת הַרְפּוּאָה הַבָּא מִצַּד הַחֲסַד שְׁבִימִין, וְאַסְוֹתָא מְגוּ סְטָר יְמִינָא אֲבַל הַרְפּוּאָה בָּאָה מִצַּד הַחֲסַד שְׁבִימִין, וְעַל דָּא הָהוּא מְרַע פֶּד אֶתְיָא לִיה אֶסְוֹתָא וְעַל כֵּן זֶה הַחֹלָה כְּשַׁבָּאָה לוֹ הַרְפּוּאָה, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיא אֶתְיָא לִיה מַתּוֹךְ דּוּחָק גְּדוּל בָּאָה לוֹ.

וְעַתָּה מְבָאָר כִּי וְהָכֵי הוּא מְסֻטְרָא דְּמַעְרַב וְכַךְ הוּא הָאֲמַת שְׂרַפָּאֵל הוּא מִצַּד מַעְרַב, וְאַף עַל גַּב דְּאַמְרֵן דְּרַפְּאֵל בְּסֻטְר מְזָרְח וְאַף עַל פִּי שְׂאֲנוּ אֲמַרְנוּ לְמַעַלָּה שְׂרַפָּאֵל הוּא בְּצַד מְזָרְח, וְאַוְקְמוּה בְּסֻטְר דָּא דְּמַעְרַב וְהַחֲבֵרִים בִּיאָרוּ שְׁהוּא בְּצַד מַעְרַב, וְאֲמַר כִּי אֶסְוֹתָא וְחִיִּין לָאו אִיהוּ אֶלָּא מְסֻטְר מְזָרְח כִּי שׁוֹרֵשׁ הַרְפּוּאָה וְחַיִּים אֵינָם אֶלָּא מִצַּד הַתְּפָאֲרַת שְׁבַמְזָרְח שְׁהוּא סוּד עֵץ הַחַיִּים, וּרְפָאֵל הוּא הַמְּמוּנָה עַל הַרְפּוּאוֹת, לְכֵן מִטַּעַם זֶה אֲנוּ מֵיִיחָסִים אֶת מְלֶאךָ רְפָאֵל גַּם בְּמְזָרְח, דְּהָא מַתְמָן אֶתְמַשְׁכָּאן חִיִּין לְתַתָּא כִּי מְמֹזְרַח

## מאמר סוד רפואת החולה

**תָּאנָא, בְּזַמְנָא דְדִינִין לִיה לְבַר נָשׁ לְעִילָא, סְלָקִין לְנִשְׁמָתִיה**  
**לְבִי דִינָא, וְדִינִין עַל מִימְרָהָא, וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכָלֵא,**  
**וְאֶסְהִידַת בְּכָל רַעֲיוֹנֵי דְבַר נָשׁ, וּבְעוֹבְדִין לָא אֶסְהִידַת, דְּהָא**  
**כְּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין, וְכְלָהוּ דִינִין לִיה לְבַר נָשׁ, בְּהִיא שְׁעָתָא**

### מתוק מדבש

נמשכים הרפואה והחיים למטה אל המלכות שהיא בצד מערב, בסוד התפארת המשפיע את השפע למלכות, והיא מוציאתם לעולם על ידי רפאל שבמערב.



"מאמר סוד רפואת החולה", יתבאר בו ענין הדין שלמעלה על החולה שהוא גם על הרהורי מחשבותיו בתורה ומצות או להיפוך ח"ו, וכשווכה בדין אזי הנשמה מאירה ברוחו ונפשו, וזיעה יוצאת על גופו ומתרפא מחליו, ולפעמים זכותו בדין הוא מפני שעתיד לשוב בתשובה שלימה ולעסוק בתורה ומעשים טובים, או מפני שעתיד להוליד בן שיהיה צדיק בעולם. ובזכות זה הוא נידון לטובה ומתרפא מחליו.

(מקור המאמר סוד פרשם וימי דף רכו ע"א-ע"ב, וצנלאוריני כרך ד עמ' מקינ-מקיד)

**תָּאנָא בְּזַמְנָא דְדִינִין לִיה לְבַר נָשׁ לְעִילָא** למדנו, בזמן שדנים את האדם למעלה כשהוא חולה, **סְלָקִין לְנִשְׁמָתִיה לְבִי דִינָא וְדִינִין עַל מִימְרָהָא** מעלים את נשמתו לבית דין של מעלה ודנים אותה על פי דבריה, **וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכָלֵא** והיא מעידה על הכל, ומפרש **וְאֶסְהִידַת בְּכָל רַעֲיוֹנֵי דְבַר נָשׁ** ומעידה על הרהורים של האדם, אפשר שעל הרהור ע"ז ח"ו, או על הרהור עבירות שעבר ושנה בהם ואח"כ מהרהר בהם, שאז הרהור מצטרף ח"ו, כמ"ש במס' קידושין (הגהות מהל"א), **וּבְעוֹבְדִין לָא אֶסְהִידַת דְּהָא כְּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין** ועל המעשים אינה צריכה להעיד כי כולם כתובים בספר, (ה"ג ו"ה"ג) **וְכְלָהוּ דִינִין לִיה לְבַר נָשׁ** ובכל הדברים דנים את האדם על המחשבות

דְּדִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ לְעִילָא, כְּדִין דְּחֻקָא דְּגוּפָא אֲשֶׁתְּכַח יִתִּיר מִשְׁאָר זְמַנְיָא, אִי דְּיִנִּין לִיה לְטַב, כְּדִין אַרְפִּין מְנִיה, וְזִיעָא אֲתַבְקַע עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא אֶהְדֶּרֶת לְבָתֵּר, וְנִהְרָא לְכֻלָּא, וְלֹא סְלִיק בְּר נֶשׁ מִבֵּי מַרְעִיָּה לְעֻלְמִין, עַד דְּדִינִין דִּינִיה לְעִילָא.

וְאִי תִימָא הָא כְּמָה חֲיִיבֵי עֲלָמָא כְּמָה רְשִׁיעֵי עֲלָמָא קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ, אֲלֵא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲשַׁגַּח בְּדִינִיה דְּבַר נֶשׁ, אַף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לָא זְכִי, וְהוּא חָמֵי דְּהָא לְבָתֵּר זְכִי, דְּאִין לִיה לְטַב, אוֹ לְזַמְנִין דְּאוּלִּיד בְּר דִּיהוּי זַפָּאָה בְּעֻלְמָא, וְעַל דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא דְּאִין לִיה לְטַב, וְכֹל עוֹבְדוּי וְדִינוּי דְּקְדָשָׁא

### מתוק מדבש

והדבורים והמעשים, בההיא שעתא דְּדִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ לְעִילָא כְּדִין דְּחֻקָא דְּגוּפָא אֲשֶׁתְּכַח יִתִּיר מִשְׁאָר זְמַנְיָא באותה שעה כשדנים את האדם למעלה אז יסורי וכאבי הגוף הם יותר משאר זמנים, אִי דְּיִנִּין לִיה לְטַב כְּדִין אַרְפִּין מְנִיה וְזִיעָא אֲתַבְקַע עַל גּוּפָא אם דנים אותו לטוב אז בעלי הדינים מניחים אותו וזיעה יוצאת על גופו ומתרפא מחליו, וְנִשְׁמָתָא אֶהְדֶּרֶת לְבָתֵּר וְנִהְרָא לְכֻלָּא והנשמה אחר שנידונה לטוב חוזרת ומאירה לרוחו ולנפשו, וְלֹא סְלִיק בְּר נֶשׁ מִבֵּי מַרְעִיָּה לְעֻלְמִין עַד דְּדִינִין דִּינִיה לְעִילָא ולעולם אין האדם עולה ממשכבו ומתרפא מחליו עד שדנים דינו למעלה וזוכה בדין.

וְאִי תִימָא הָא כְּמָה חֲיִיבֵי עֲלָמָא כְּמָה רְשִׁיעֵי עֲלָמָא קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ ואם תאמר הרי כמה חייבים שבעולם וכמה רשעי עולם שנפלו למשכב בחליים ועם כל זה קמו ממטתם ועומדים בקיומם ובבריאות גופם, ואיך יצאו זכאים מן דין העליון, ואמר אֲלֵא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲשַׁגַּח בְּדִינִיה דְּבַר נֶשׁ אלא הקב"ה לבדו משגיח בדינו של אדם, לכן אַף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לָא זְכִי אַף עַל פִּי שַׁעֲתָא אִין לוֹ זְכוּיוֹת, וְהוּא חָמֵי דְּהָא לְבָתֵּר זְכִי, דְּאִין לִיה לְטַב והקב"ה רואה שאח"כ יעשה תשובה ויזכה במצות ומעשים טובים, הן אותו לטוב. אוֹ לְזַמְנִין דְּאוּלִּיד בְּר דִּיהוּי זַפָּאָה בְּעֻלְמָא, וְעַל דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא דְּאִין לִיה לְטַב אוֹ שְׂרוּאָה הַקְּבִ"ה שַׁעֲתִיד לְהוּלִיד בֵּן

ברִיף הוא לְטוב, וּבְכֹלֵא אֲשַׁגַח, כִּמְה דְכִתִּיב (יחזקאל לג ט) חֵי אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְגו' אִם אֲחַפּוּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע, פִּי אִם בְּשׁוֹב רָשָׁע מְדַרְבּוֹ, וּבִגִּין דָּא פֻּל אֵינּוֹן חֲיִיבֵי עֲלֵמָא דְקִיּוּמִין בְּקִיּוּמֵיהוּ, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דָּאִין לֹון לְטוב.

וּלְזִמְנִין דְּאֵינּוֹן מְרַעִין אֲשַׁתְּלִימוּ זְמַנֵּיהוּ מְלַמְשְׂרֵי תַמָּן, כִּמְה דָּאֵת אָמַר (דנריס כח נט) וְחֲלִים רְעִים וְנֶאֱמָנִים, דְּעַבְדוּ מְהֵימְנוּתָא, דְּכַד שְׂרִיאָן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, מְסַתְּלָקִי לְבַתַּר דְּאֲשַׁלְּימוּ זְמַנֵּיהוּ, בֵּין לְצַדִּיקָיָא בֵּין לְחֲיִיבָיָא, וְכֹלֵא אֲתַעְבַּד בְּדִינָא כְּדַקְאֲמַרְן.

### מתוק מדבש

שיהיה צדיק בעולם ועל כן הוא דן אותו לטוב, וְכֹל עוֹבְדֵי וְדִינֵי דְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא לְטוב וּבְכֹלֵא אֲשַׁגַח וְכֹל מַעֲשֵׂי וְדִינֵי שֶׁל הַקַּב"ה הַכֹּל לְטוב וּמִשְׁגִּיחַ עַל הַכֹּל, כִּמְה דְכִתִּיב, חֵי אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְגו' אִם אֲחַפּוּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע פִּי אִם בְּשׁוֹב רָשָׁע מְדַרְבּוֹ וְחָיָה (ה"ג סמ"ק) שׁוֹבוּ שׁוֹבוּ מְדַרְכֵיכֶם הָרַעִים וְלִמָּה תִּמּוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כִּי כִשְׂרוּאָה הַקַּב"ה שֶׁאֲחַר כֵּן יִחַזוּר הָאָדָם בְּתִשׁוּבָה הוּא דֵּן אוֹתוֹ לְחַיִּים, וּבִגִּין דָּא פֻּל אֵינּוֹן חֲיִיבֵי עֲלֵמָא דְקִיּוּמִין בְּקִיּוּמֵיהוּ קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דָּאִין לֹון לְטוב וְלִכֵּן כֹּל אוֹתֵם רַשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁעוּמִידִים בְּכִרְיָאוּתֵם הוּא מַחֲמַת שֶׁהַקַּב"ה דֵּן אוֹתֵם לְטוב.

ואמר עוד כי וּלְזִמְנִין דְּאֵינּוֹן מְרַעִין אֲשַׁתְּלִימוּ זְמַנֵּיהוּ מְלַמְשְׂרֵי תַמָּן וּלְפַעֲמִים שְׁאוֹתֵם הַמַּחֲלוֹת נִשְׁלְמוּ זְמַנֵּם מִלְשֻׁרוֹת עַל אוֹתוֹ הָאָדָם כִּמְה דָּאֵת אָמַר וְחֲלִים רְעִים וְנֶאֱמָנִים פִּירוּשׁוֹ דְּעַבְדוּ מְהֵימְנוּתָא שְׁעוּשִׂים שְׁלִיחוֹתֵם בְּנִאֲמָנוֹת (מלאימא נמס' ע"ו דף נה ע"ב), דְּכַד שְׂרִיאָן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ כִּי אַחַר שֶׁשָּׂרוּ עַל הָאָדָם וְיִסְרוּ אוֹתוֹ, מְסַתְּלָקִי לְבַתַּר דְּאֲשַׁלְּימוּ זְמַנֵּיהוּ בֵּין לְצַדִּיקָיָא בֵּין לְחֲיִיבָיָא מִיַּד אַחַר שֶׁנִּשְׁלַם זְמַנֵּם מִסַּתְּלָקִים מִן הָאָדָם בֵּין מִן הַצַּדִּיקִים וּבֵין מִן הָרַשָּׁעִים, וְכֹלֵא אֲתַעְבַּד בְּדִינָא כְּדַקְאֲמַרְן וְהַכֹּל נַעֲשֵׂה בְּדִין שְׁמִים ע"י הַקַּב"ה לְבַדּוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ.





## מאמר מה לך נרדם

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֵלְמָא עַל עוֹבְדֵין דְּבְנֵי נְשָׂא בְּהַאי עֲלֵמָא,  
 יוֹנָה דְּנַחַת לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נְשִׁמְתָא דְּבֵר נֶשׁ, דְּנַחַתָּא  
 לְהַאי עֲלֵמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּבֵר נֶשׁ, אִמְאֵי אֲתַקְרֵי יוֹנָה, בְּגִין  
 דְּכִיּוֹן דָּאֲשַׁתַּתַּפַּת בְּגוּפָא, פְּדִין אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֲלֵמָא, פְּמָה  
 דָּאֲתַמְר (ויקרא כה ז) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ, וְכִדִּין בְּר נֶשׁ אֲזִיל

## מתוק מדבש

"מאמר מה לך נרדם", בו יבואר כי נשמת האדם בעולם הזה נקראת בשם יונה, מפני שהגוף מאנה אותה להמשיכה בתוך ים החומריות, ואינו משגיח להתבונן במעשיו שעתיד ליתן דין וחשבון עליהם, אזי השי"ת מעורר עליו הדין בעניני חולי ומכאוב וכדומה, כדי להזכירו מה עליו לעשות, והיצר הטוב שבו קורא אליו להתבונן ולשוב בתשובה לפני ה', ועל ידי זה יביא זכות להפטר מעונותיו ולהושע ברפואה וישועה.

(מקור המאמר ספר פרשת ויקרא דף ק"ט ע"א, ונציאורינו כרך ח עמ' לל-לג)

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֵלְמָא עַל עוֹבְדֵין דְּבְנֵי נְשָׂא בְּהַאי עֲלֵמָא כַּאן בְּעִין  
 יוֹנָה הַנְּבִיאֵי יֵשׁ לְנוּ סִמְךָ בְּעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂה בְנֵי אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי וְדָא  
 אֵין מְקַרָּא יוֹצֵא מְדֵי פְּשׁוּטוֹ, אֵלֵא שְׁבַפְסוּקִים אֵלוּ נְרַמְזִים כֹּל עֲנִינֵי אָדָם מְשִׁיבָא  
 לְעוֹלָם עַד תַּחִּיית הַמֵּתִים כְּדַמְפְּרֵשׁ וְאֲזִיל, וְזֵה שְׁאֵמֵר יוֹנָה דְּנַחַת לְסַפִּינָה מֵה  
 שְׁיוֹנָה יֵרֵד לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נְשִׁמְתָא דְּבֵר נֶשׁ זֵה רּוֹמֵז עַל נְשִׁמַּת אָדָם הַנְּקַרָּאת  
 יוֹנָה, דְּנַחַתָּא לְהַאי עֲלֵמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּבֵר נֶשׁ שִׁירְדָּה לְעוֹלָם הַזֶּה הַנְּדַמָּה  
 לִים לְהִיּוֹת מְלוּבֶשֶׁת בְּגוּף שֶׁל אָדָם הַנְּדַמָּה לְאַנְיָה, וְשׁוֹאֵל אִמְאֵי אֲתַקְרֵי יוֹנָה  
 לְמָה נְקַרָּאת הַנְּשִׁמָּה בְּשֵׁם יוֹנָה, וְאֵמֵר בְּגִין דְּכִיּוֹן דָּאֲשַׁתַּתַּפַּת בְּגוּפָא פְּדִין  
 אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֲלֵמָא לְפִי שְׁכִיּוֹן שֶׁהַנְּשִׁמָּה מְשַׁתַּתַּפַּת וּמְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף הֵיא  
 מְרוּמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי הַגּוּף מְרַמָּה אֹתָהּ, כִּי יוֹנָה הֵיא מְלֶשֶׁן אֹנָאָה וְרַמְיָה פְּמָה  
 דָּאֲתַמְר וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ, כִּי הַנְּשִׁמָּה הֵיא עֲשׂוּקָה מְעוֹלָם הַעֲלִיין  
 בְּתוֹךְ הַגּוּף, וְהֵיא מְשׁוּעֶבֶת אֵל טִינּוּפֵי הַחּוֹמֵר, וְהַגּוּף מְאָנָה וּמְרַמָּה אֹתָהּ תְּמִיד,  
 וְכִדִּין בְּר נֶשׁ אֲזִיל בְּהַאי עֲלֵמָא כְּסַפִּינָה בְּגוּ יֵמָּא רַבָּא דְּחֻשְׁבִּית לְאַתְבְּרָא

בְּהַאי עֲלֵמָא פִּסְפִּינָה בְּגוּ יִמָּא רַבָּא דְחֻשְׁבִּית לְאַתְבָּרָא, כְּמָה  
דְּאַתְ אָמַר (יו"ט 6 ד) וְהֶאֱנִיָּה חֻשְׁבָּה לְהֶשְׁבֵּר.

וְכַר נָשׁ פִּד אִיהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא חֻטִּי, וְחֻשְׁבִּי דְעֶרְק מִקְמִי מְאָרִיָּה,  
וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהַהוּא עֲלֵמָא, וְכַדִּין אֲטִיל קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא  
רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא, דָּא אִיְהִי גְזִירַת דִּינָא, דְקִימָא תְּדִיר קְמִי  
קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וּבְעָאֵת דִּינָא דְכַר נָשׁ מִקְמִיָּה, וְדָא אִיְהוּ דְקָא  
מְטִי לְסַפִּינָה, וְאֲדַפֵּר חוּבוֹי דְכַר נָשׁ לְאַתְפָּסָא לִיָּה.

### מתוק מדבש

ואז האדם הולך בעולם הזה כאניה בתוך ים הגדול החושבת להשבר כְּמָה דְּאַתְ  
אָמַר וְהֶאֱנִיָּה חֻשְׁבָּה לְהֶשְׁבֵּר כאן דרש מלת אניה מלשון הכתוב (איכה ג ט)  
וירב בבת יהודה תאניה ואניה, פרש"י צער ויללה, ולכן חשבה להשבר.

וְכַר נָשׁ פִּד אִיהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא חֻטִּי וְהָאֵדָם כְּשֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה חוּטָא, וְאִינוּ  
מַעֲלָה בְּדַעְתּוֹ עַת עַמְדוֹ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ, וְחֻשְׁבִּי דְעֶרְק מִקְמִי מְאָרִיָּה  
וְחוּשְׁבִּי שִׁיכוֹל לְבִרוּחַ מִלְּפָנֵי קוּנוֹ, כִּי הָאֵדָם מַעֲלָה בְּדַעְתּוֹ כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא אִינוּ רוּאָה  
אֵת הַקְּב"ה כִּי הַקְּב"ה אִינוּ רוּאָה אוֹתוֹ וְהוּא בּוֹרַח מִמֶּנּוּ, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהַהוּא  
עֲלֵמָא וְאִינוּ מִשְׁגִּיחַ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְהַתְּבוּנָה שֶׁהוּא עֲתִיד לִיתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן עַל  
כָּל מַעֲשָׂיו, וְכַדִּין אֲטִיל קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא אֲזוֹ מִטִּיל  
הַקְּב"ה רוּחַ סְעָרָה חֲזָקָה, כְּמ"שׁ וְה' הִטִּיל רוּחַ גְּדוּלָּה עַל הַיָּם, וַיְהִי סֵעַר גְּדוֹל  
בַּיָּם, וְהִינֵינוּ שֶׁהַקְּב"ה מוֹרִיד כַּח דִּין חֲזָק הַמְּסַעֵר אֵת הָאֵדָם לְפַעֲמִים עַל יְדֵי חֲלָאִים  
לְפַעֲמִים עַל יְדֵי רַעַב וְלְפַעֲמִים עַל יְדֵי עוֹנֵי, דָּא אִיְהִי גְזִירַת דִּינָא דְקִימָא  
תְּדִיר קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא זֶה הִיא גִזְרַת הַדִּין הַעוֹמֶדֶת תְּמִיד לִפְנֵי הַקְּב"ה,  
וְהוּא הַנַּחֵשׁ הַקְּדַמוֹנִי שֶׁהוּא קְלִיפָה הַרְּאֻשׁוֹנָה מִד' קְלִיפוֹת הַטְּמָאוֹת הַנִּקְרָאוֹת רוּחַ  
סְעָרָה, וְהוּא הַס"מ וְהוּא הַמְּלַאךְ הַמוֹת, כָּל אֵלוֹ נִקְרָאִים גִּזְרַת דִּינָא לְפִי שַׁעַל יָדָם  
נִגְזֵר הַדִּין עַל הָאֵדָם, וּבְעָאֵת דִּינָא דְכַר נָשׁ מִקְמִיָּה וְתוֹבַע גִּזְרַת דִּין שֶׁל אָדָם  
מִלְּפָנֵי הַקְּב"ה, וְאֲזוֹ הַקְּב"ה גּוֹזֵר עֲלֵיו יִסּוּרֵין רַח"ל, וְדָא אִיְהוּ דְקָא מְטִי לְסַפִּינָה  
וְזוֹהוּ עֲנִין רוּחַ סְעָרָה הַמְּגִיעַ אֶל הַסְּפִינָה שֶׁהוּא גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם, וְאֲדַפֵּר חוּבוֹי  
דְכַר נָשׁ לְאַתְפָּסָא לִיָּה וּמוֹכִיר עוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּדֵי לְתַפּוֹס אוֹתוֹ.

בִּיּוֹן דְּאַתְפֵּס בַּר נֶשׁ עַל יְדָא דְּהֵהִיא סְעָרָה בְּבִי מַרְעִיָּה, מַה כְּתִיב וַיּוֹנֶה יְרַד אֶל יִרְפְּתֵי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם, אָף עַל גַּב דְּבַר נֶשׁ בְּבִי מַרְעִיָּה, נִשְׁמַתָּא לָא אַתְעֵרַת לְאַתְבָּא קָמִי מְאַרְיָה לְמַפְרָק חוּבּוּי.

מַה כְּתִיב, וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֶל, מֵאַן רַב הַחֹבֶל, דָּא יֵצֵר טוֹב, דְּאֵיהּוּ מְנַהֵיג כְּלָא, וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֵיִךְ וְגו', לָאו שְׁעֵתָא הוּא לְמַדְמָךְ, דְּהָא סִלְקִין לָךְ לְדִינָא עַל כֹּל מַה דְּעֵבְדְתָּ בְּהַאי עֲלָמָא, תּוֹב מְחוּבְךָ.

אַסְתַּפַּל בְּמַלִּין אֵלִין וְתוֹב לְמַאֲרָךְ, מַה מְלֵאכְתָּךְ דְּאַתְ עֲסַקְתָּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְאוּדֵי עֲלָה קָמִי מְאַרְךָ, וּמֵאַיִן תְּבוּא,

#### מתוק מדבש

והנה בִּיּוֹן דְּאַתְפֵּס בַּר נֶשׁ עַל יְדָא דְּהֵהִיא סְעָרָה בְּבִי מַרְעִיָּה כִּיּוֹן שְׁנַתְפַּס האדם על ידי אותה הסערה בבית חליו מַה כְּתִיב וַיּוֹנֶה יְרַד אֶל יִרְפְּתֵי הַסְּפִינָה הנשמה ירדה למרגלותיו של הרשע, שהשכיבה לעפר במעשיו הרעים, וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם בשכרות החומר, ובא לרמז אָף עַל גַּב דְּבַר נֶשׁ בְּבִי מַרְעִיָּה אָף עַל פִּי שֶׁהָאָדָם הוּא בְּבִית חַלְיּוֹ, נִשְׁמַתָּא לָא אַתְעֵרַת לְאַתְבָּא קָמִי מְאַרְיָה לְמַפְרָק חוּבּוּי הנשמה עדיין אינה מתעוררת לשוב לפני קונו לפדות את עונותיו.

מַה כְּתִיב וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֶל ושואל מֵאַן רַב הַחֹבֶל מי הוא רב החובל כלומר על מי הוא רומז, ואמר דָּא יֵצֵר טוֹב דְּאֵיהּוּ מְנַהֵיג כְּלָא זהו היצר טוב שהוא מנהיג את כל הגוף, וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ נִרְדָּם בשכרות החומר, קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֵיִךְ וְגו' כלומר לָאו שְׁעֵתָא הוּא לְמַדְמָךְ אין השעה עתה לרדום, דְּהָא סִלְקִין לָךְ לְדִינָא עַל כֹּל מַה דְּעֵבְדְתָּ בְּהַאי עֲלָמָא כי מעלים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, תּוֹב מְחוּבְךָ שוב מעונותיך.

ואמר לו עוד אַסְתַּפַּל בְּמַלִּין אֵלִין וְתוֹב לְמַאֲרָךְ תסתכל באלו הדברים שוב לקונך, והתשובה צריכה שלשה ענינים, א' תסתכל ותתבונן מַה מְלֵאכְתָּךְ דְּאַתְ עֲסַקְתָּ בְּהַאי עֲלָמָא וְאוּדֵי עֲלָה קָמִי מְאַרְךָ במה עסקת בעולם הזה ותתודה עליהם לפני קונך, ב' תתבונן וּמֵאַיִן תְּבוּא דהיינו

אֶסְתַּפֵּל מֵאִין בָּאת, מִטְּפָה סְרוּחָה, וְלֹא תִתְגַּאֲי קַמִּיה. מָה אֲרַצְךָ,  
אֶסְתַּפֵּל דְּהָא מֵאַרְעָא אֲתַבְּרִיאת וְלֹאֲרַעָא תִיתּוּב. וְאִי מִזְּה עִם  
אַתָּה, אֶסְתַּפֵּל אִי אֵית לָךְ זְכוּ דְאַבְהָן דְּיִגִּין עֲלֶיךָ.

### מאמר השכינה שורה אצל החולה

שְׂכִינְתָא דְאִיהִי לְחוּלָה פְּחוּל דְאַסְחָר לְיִמָא, דְלֹא נִפְקַת מִפּוּמְהָא,  
אוּף הָכִי שְׂכִינְתָא אֲסַחֲרַת לְגוּפָא וְסַמִּיךָ לִיה, פְּמָה  
דְאַתְ אָמַר (תהלים מא ד) יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֲרֵשׁ דְּוִי.

#### מתוך מדבש

אֶסְתַּפֵּל מֵאִין בָּאת מִטְּפָה סְרוּחָה וְלֹא תִתְגַּאֲי קַמִּיה תִּסְתַּכַּל שְׁבֹאת  
מִטְּפָה סְרוּחָה וְלֹא תִתְגַּאֲה אֵלָא תְּכַנִּיעַ עֲצֻמְךָ לְפָנִיו, ג' תִּתְּבוּנָן מָה אֲרַצְךָ  
דְהִינּוּ אֶסְתַּפֵּל דְּהָא מֵאַרְעָא אֲתַבְּרִיאת וְלֹאֲרַעָא תִיתּוּב תִּסְתַּכַּל כִּי מִעֵפֶר  
נִבְרֹאת וְלִעֵפֶר תִּשׁוּב, לְכֹן תִּתְּחַרֵּט בְּעוֹד מוֹעֵד עַל כָּל עֲנוּתִיךָ, וְאִמַר עוֹד וְאִי  
מִזְּה עִם אַתָּה דְהִינּוּ אֶסְתַּפֵּל אִי אֵית לָךְ זְכוּ דְאַבְהָן דְּיִגִּין עֲלֶיךָ תִתְּבוּנָן  
אִם יֵשׁ לָךְ זְכוּת אֲבוֹת שִׁתְּגֵן עֲלֶיךָ, כִּי בַעַת הַדִּין אוֹמְרִים לְאָדָם הַבֵּא זְכוּת  
וְהַפְטֹר, וְזְכוּת אֲבוֹת מוֹעִילָה הַרְבֵּה אִם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם.



"מאמר השכינה שורה אצל החולה", נתבאר בו שהשכינה סובבת וסומכת  
את גוף החולה שלא תתגבר בו החולי, לכן המבקר את החולה לא ישב  
מראשותיו מפני כבוד השכינה.

(מקור המאמר נרעיל מהימנא פרשת פנחס דף ללד ע"ג, ונציאורינו כרך יד עמ' שיט - סג)

שְׂכִינְתָא דְאִיהִי לְחוּלָה פְּחוּל דְאַסְחָר לְיִמָא, דְלֹא נִפְקַת מִפּוּמְהָא הַשְׂכִּינָה  
היא לחולה כמו החול המסבב את הים, שלא יצא משפתיו, אוּף הָכִי  
שְׂכִינְתָא אֲסַחֲרַת לְגוּפָא וְסַמִּיךָ לִיה כמו כן השכינה מסבבת את הגוף וסומכת  
אותו, פְּמָה דְאַתְ אָמַר כמו שנאמר יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֲרֵשׁ דְּוִי.

וּבְגִין דָּא אִוּקְמוּהּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, הַמְבַקֵּר אֶת הַחֹלֶה לֹא לִיתִיב  
 לְמִרְאָשׁוּתִיו, מְשׁוּם דְּשְׂכִינְתָּא עַל רִישִׁיהּ, וְלֹא לְרַגְלוּי,  
 דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת לְרַגְלוּי.

הַאי לֹאוּ לְכֹל בְּרַ נֶשׁ, אֲלֵא לְבִינוּנִי, אֲבָל לְצַדִּיק גָּמוּר, יְהוּ"ה יִסְעָדְנּוּ  
 עַל עַרְשׁ דְּוֵי, עַל רִישִׁיהּ, וְשְׂכִינְתָּא אֶסְחָר גּוּפִיהּ עַד רַגְלוּי.

### מתוק מדבש

וּבְגִין דָּא אִוּקְמוּהּ מְאָרִי מִתְנִיתִין וּבִשְׂבִיל זֶה בִּיאָרוּ בְעֵלֵי הַמְשַׁנָּה (נמס')  
 שֶׁנֶּזֶר י' ע"ג, כִּי הַמְבַקֵּר אֶת הַחֹלֶה לֹא לִיתִיב לְמִרְאָשׁוּתִיו  
 הַמְבַקֵּר אֶת הַחֹלֶה לֹא יֵשֵׁב מִרְאָשׁוּתִיו, מְשׁוּם דְּשְׂכִינְתָּא עַל רִישִׁיהּ לְפִי  
 שֶׁהַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה עַל רִאשׁוֹ שֶׁל חֹלֶה, וְלֹא לְרַגְלוּי וְלֹא יֵשֵׁב אֶצֶל רַגְלוּי, דְּמִלְאָךְ  
 הַמּוֹת לְרַגְלוּי כִּי הַמְלַאֵךְ הַמּוֹת עוֹמֵד אֶצֶל רַגְלוּי שֶׁל חֹלֶה.

וְאָמַר, מֵה שְׁאָמְרָנוּ שֶׁלֹּא יֵשֵׁב אָדָם לְמִרְאָשׁוּתִיו שֶׁל חֹלֶה, מִפְּנֵי שֶׁהַשְׂכִּינָה  
 הִיא מִרְאָשׁוּתִיו, הַאי לֹאוּ לְכֹל בְּרַ נֶשׁ, אֲלֵא לְבִינוּנִי לֹא נֹאמַר  
 לְכֹל אָדָם, אֲלֵא לְבִינוּנִי, אֲבָל לְצַדִּיק גָּמוּר עֲלִיו נֹאמַר יְהוּ"ה יִסְעָדְנּוּ  
 עַל עַרְשׁ דְּוֵי דֵּהֵינּוּ עַל רִישִׁיהּ שְׁשֵׁם הוּי"ה שֶׁהוּא הַתְּפָאֶרֶת שׁוֹרָה עַל  
 רִאשׁוֹ, וְשְׂכִינְתָּא אֶסְחָר גּוּפִיהּ עַד רַגְלוּי וְהַשְׂכִּינָה מִסְבַּכַּת אֶת כָּל גּוּפוֹ  
 גַּם סְבִיב לְרַגְלוּי.



## מאמר הקב"ה סומך את החולה

מַאי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל, דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ, אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר  
 בֵּיה (מ"א יט יא) לֹא בְרַעַשׁ יְהוּ"ה, דְּלֹא יִיתִי תַמְנָן קְדָשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא, וְאִית רַעַשׁ דְּיִיתִי תַמְנָן.

אֶלְא רַעַשׁ בְּהַפּוּכָא עַרְשׁ, כְּמָה דְּאִתְמַר (תהלים מא ד) יְהוּ"ה

### מתוק מדבש

"מאמר הקב"ה סומך את החולה", יבואר בו כי כשנמתקים הדינים מהחולה אז השכינה באה לשרות למעלה מראשו, ונהפך לו ענין מיטת חליו שהיא ערש"ש דר"י בהיפוך אותיות שהם עש"ר יו"ד, הרומזים על עש"ר ספירות המלכות ששורה אצלו, ולכבוד השכינה הקב"ה סועד את החולה להמשיך לו ממנה רפואה שלימה, ובביטול הגזירה יוצאת בת קול ואומרת בן אדם עמוד על רגלך, ויוצא מחליו שלם מגופו ובממונו.

(מקור המאמר נמקונו זהר מיקון יח דף לה ע"ג, ונציאורינו כרך א עמ' תקנז-תקנז)

פ"י הפסוק המובא להלן יהו"ה יסעדנו על ערש דוי פ"י כשיפול למשכב יסעדנו ה', כל משכבו הפכת בחליו פ"י אף בשעה שנהפך כל מרגועו ומנוחתו מחמת חולי שהכביד עליו, גם אז יסעדנו ה'. (כש"י ומלודות)

להצין את מאמר הנ"ל נע"ה, נקדים מה שמוצא נשער הפסוקים (תהלים מ"א), על הפסוק ה' יסעדנו על ערש דוי, כי אם הקב"ה סועד את החולה, אז נהפכת מלת "ערש" על עש"ר, ומלת "דוי" נהפכת על יו"ד, ועל ידי זה מתרפא החולה, עיי"ש.

שואל מַאי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל ששמע יחזקאל הנביא, ומשיב דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ יְהוּ"ה יש רעש דקדושה ויש רעש של הסטרא אחרא, שהוא רוח סערה, ומפרש אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר בֵּיה יש רעש שנאמר בו לֹא בְרַעַשׁ יְהוּ"ה דהיינו הרעש של הסטרא אחרא, דְּלֹא יִיתִי תַמְנָן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שאין הקב"ה בא להשרות את שכינתו שם, וְאִית רַעַשׁ דְּיִיתִי תַמְנָן ויש רעש שהקב"ה יבא שם להשרות שכינתו.

ואמר כי יש הפרש גדול בין שני מקראות הללו, אֶלְא רַעַשׁ בְּהַפּוּכָא עַרְשׁ אלא מלת רע"ש בהפוך אותיות היא ער"ש, כְּמָה דְּאִתְמַר כמו שנאמר

יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, וְדָא אִיהוּ (סז) כָּל מְשַׁכְּבוּ הַפְּכֶת בְּחֵלְיוֹ,  
 דְּאִתְהַפֵּף רַע"שׁ לְעַר"שׁ, וּמֵאִי נִיהוּ עַר"שׁ, אֱלָא אִיהוּ עֶשְׂרִי  
 בַּהַפּוּף אֲתוּוּן, וְדָא שְׁכִינְתָא דְאִיהִי כְּלָלָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְעֵלָה  
 אֲתַמַּר אֵין קְדוּשָׁה בְּפָחוֹת מְעֻשְׂרָה.

דְּאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה, וּבְגִינָה יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ, וּבְמֵאִי  
 עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, עַל שְׁכִינְתִּיהּ וְדֵאִי, וְאִם שְׁכִינְתָא לָאוּ  
 תַמְן, רוּחַ סְעָרָה תַמְן, דְּאִסְעִיר גּוּפִיָּה דְבַר נֶשׁ, דְּכָתִיב בֵּיהּ

### מתוק מדבש

יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי דְהֵינּוּ מִיִּטַּת הַחוּלָה, וְדָא אִיהוּ וְזוּהוּ שְׁכַתוּב  
 כָּל מְשַׁכְּבוּ הַפְּכֶת בְּחֵלְיוֹ דְהֵינּוּ כְשִׁדְיִים מִתְעוֹרְרִים עַל הָאָדָם ח"ו, אַז נַחֲלָה  
 הָאָדָם וְשׁוֹכֵב עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, דְּאִתְהַפֵּף רַע"שׁ לְעַר"שׁ שְׁנַתְהַפֵּךְ לוֹ הָרַע"שׁ שֶׁל  
 הַסְטְרָא אַחְרָא לְעַר"שׁ, דְהֵינּוּ שְׁשׁוֹכֵב עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, וְאִז צֵרִיךְ שֶׁה' יִסְעֲדָנוּ וְיִזוֹן  
 אוֹתוֹ, וְאִז עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַסְעֵד נַהֲפֵךְ צִירוּף עַר"שׁ לְעַשְׂרִי, וְזוּהוּ שְׁאֵמַר וּמֵאִי נִיהוּ  
 עַר"שׁ מָה נַעֲשֵׂה מִמֶּלֶת עַר"שׁ, וְאֵמַר אֱלָא אִיהוּ עֶשְׂרִי בַּהַפּוּף אֲתוּוּן אִלָּא  
 עַר"שׁ הִיא עֶשְׂרִי בַּהַפּוּךְ הָאוֹתִיּוֹת, וְדָא שְׁכִינְתָא דְאִיהִי כְּלָלָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן  
 וְזוּ הִיא הַשְׁכִּינָה שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְר"ל שְׁזוֹכָה שֶׁהַשְׁכִּינָה תִּשְׂרָה לְמַעֲלָה  
 מֵרָאשׁוּ, וְאִז נַהֲפֵךְ גַּם מֵלֶת דו"י לְיו"ד הַמּוֹרָה עַל שְׁלִימוֹת הַשְׁכִּינָה בְּקוּמָה שְׁלִימָה  
 בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת שְׁלִימוֹת, דְעֵלָה אֲתַמַּר שְׁעִלִּיה נֵאמַר (נִמְס' מְגִלָּה דף כג ע"ג) אֵין  
 קְדוּשָׁה בְּפָחוֹת מְעֻשְׂרָה ר"ל שְׁאֵין הַשְׁכִּינָה שְׁלִימָה בְּפָחוֹת מְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְעַל  
 יְדֵי שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוֹתֶיהּ שֶׁל חוּלָה נִמְשַׁךְ לוֹ מִמְנָה רְפוּאָה שְׁלִימָה.

וּמִפְרֵשׁ יוֹתֵר דְּאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה כִּי הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוֹתֶיהּ  
 שֶׁל הַחוּלָה (כַּמְנוּאֵל נִמְס' ע"ג דף יב ע"ג), וּבְגִינָה וּבְשִׁבִיל הַשְׁכִּינָה נֵאמַר יְהו"ה  
 יִסְעֲדָנוּ אֶת הַחוּלָה, וּבְמֵאִי עַל עֶרֶשׁ דְּוִי וּבְשִׁבִיל מָה יִסְעֲדָנוּ ה' כְּשֶׁהוּא עַל עֶרֶשׁ  
 דְּוִי, וּמִשִּׁיב עַל שְׁכִינְתִּיהּ וְדֵאִי עִבוּר הַשְׁכִּינָה הַשׁוֹרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוֹתֶיהּ שֶׁל חוּלָה  
 וְדֵאִי שֶׁה' יִסְעֲדָנוּ וְיִמְשַׁךְ לוֹ מִמְנָה רְפוּאָה, וְאִם שְׁכִינְתָא לָאוּ תַמְן וְאִם הַשְׁכִּינָה  
 אֵינָה שׁוֹרָה שׁם, כִּי לֹא נִמְתְּקוּ הַדִּינִים מִן הַחוּלָה, אַז ח"ו רוּחַ סְעָרָה תַמְן דְהֵינּוּ  
 הָרַעַשׁ שֶׁל הַסְטְרָא אַחְרָא נִמְצָא שׁם, דְּאִסְעִיר גּוּפִיָּה דְבַר נֶשׁ הַמְרַעִיד וּמְרַעִישׁ גּוּפוֹ

(יונה א ד) וְהֶאֱנִיחַ חֲשֹׁבֶה לְהַשְׁבֵּר, דְּאִיְהִי גּוֹפָא דְסַפִּינָה, כַּד לִית שְׂכִינְתָא סְמִיכַת לָהּ, רוּחַ סְעָרָה מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבְרָ לָהּ, וּבְזַמְנָא דְשְׂכִינְתָא סְמִיכַת לָהּ, מִיַּד קָלָא נְפִיק (יחזקאל ב א) בְּן אָדָם עֹמֵד עַל רִגְלֵיךָ, וְקָאִים מִמַּרְעָא דִּילִיָּה, וְנְפִיק מִדִּינָא, שְׁלִים בְּגוֹפִיָּה בְּמִמוֹנִיָּה.

### מתוק מדבש

של האדם בחליו, דְּכְתִיב בֵּיה שְׂכֵתוֹבוּ בּוֹ וְהֶאֱנִיחַ חֲשֹׁבֶה לְהַשְׁבֵּר ומפרש דְּאִיְהִי גּוֹפָא דְסַפִּינָה שהאניה הוא הגוף הנדמה לספינה, והיינו כַּד לִית שְׂכִינְתָא סְמִיכַת לָהּ כשאין השכינה סומכת את הספינה שהיא גוף החולה, בבחינת יהו"ה יסעדנו על ערש דוי, אז רוּחַ סְעָרָה שהוא הסטרא אחרא מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבְרָ לָהּ מהפך את הגוף האדם ומשבר אותו בכל מיני יסורים וחלאים רעים רח"ל, וּבְזַמְנָא דְשְׂכִינְתָא סְמִיכַת לָהּ אבל כשהשכינה סומכת את החולה, אז יקם סערה לדממה, מִיַּד קָלָא נְפִיק מִדִּינָא וְקָאִים מִמַּרְעָא דִּילִיָּה שהחולה עומד מחליו, וְנְפִיק מִדִּינָא וְיִוצֵא מן הדין והעונש, שְׁלִים בְּגוֹפִיָּה שְׁלִים בְּמִמוֹנִיָּה שלם בגופו ושלם בממונו, כי כשנחלה נגזר על החולה כמה ממון יוציא על הרופאים והרפואות (כמ"ש מהר פ' האזינו רנ"ט ע"ג).

עוד אפשר לזכור את מאמר הנזכר, כי כאשר בא זרה וחולי על האדם ח"ו, והוא מתעורר במשונה ומקבל עליו עול מלכות שמים ומנדיק עליו את הדין, אז השכינה באה שם ומתהפך לו "ערש דוי" לנש"ר יו"ד, המורה על השלאת השכינה והמתקת הדינים ממנו, ואם ח"ו לא יקבל עליו מלכות שמים, אז אין השכינה באה שם, ואז נהפך לו ער"ש לנש"ר, דהיינו לזות סערה ומחלה איתו יומר עד שנשבר האדם מתחת סערת החולי רח"ל. (זכרון מנחם)





## מאמר יסורים של אהבה

צְדִיקִי וַחֲסִידִי וְאִית לֹון זְכוּ דְאִבְהֶן, דְּמַרְעִין רְדִפִין אֲבַתְרִייהוּ,  
 דְּאֵלִין לֹא שְׁלִטִי בְּהוּ, וְלֹא אֶתִי לֹון מַרְעִין מְסֻטְרָא דָא, וְאִי  
 תִּימָא מֵאָן אֶתֵר אֶתִי לֹון מַרְעִין, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שְׁעִיָּה ע"ג) וַיהוָה חֲפֵץ  
 דְּפָאוּ הַחֲלִי, וַיהוָה חֲפֵץ דְּפָאוּ, אִיהוּ אֶתְרַעֵי לְמַחְאָה לִיה, וְלִמְיַהֵב  
 לִיה מַרְעִין, בְּגִין לְזַפְאָה לֹון לְעֵלְמָא דְאֶתִי, וְלֹא מְסֻטְרָא אַחְרָא,  
 וְאֵלִין אֶקְרוּן יְסוּרִין דְּאִהְבָּה, וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא דְקִדְשָׁא סְלֵקָא.

## מתוק מדבש

"מאמר יסורים של אהבה", בו יבואר שהצדיקים והחסידים שיש להם זכות  
 אבות, יסוריהם אינם מצד הסטרא אחרא, אלא מאהבת הקב"ה אותם ורצונו  
 לזכותם לעולם הבא, לכן שולח להם יסורים כפי תיקון נפשם, כדי שיוזכו  
 לעלות בעולם הבא במדרגות גדולות מאד, והם הנקראים יסורים של אהבה.

(מקור המאמר זוהר פרשת פקודי דף רמד ע"ג, וצילוריו כרך ט עמ' רל- רלא)

צְדִיקִי וַחֲסִידִי וְאִית לֹון זְכוּ דְאִבְהֶן צְדִיקִים וַחֲסִידִים שִׁיש לְהֵם זְכוּת  
 אֲבוֹת, דְּמַרְעִין רְדִפִין אֲבַתְרִייהוּ שִׁמְחֻלוֹת רוֹדְפוֹת אַחֲרֵיהֶם רַח"ל,  
 דְּאֵלִין לֹא שְׁלִטִי בְּהוּ שְׁאֵלוּ הַכַּחוֹת שֶׁל הַסְטְרָא אַחְרָא אֵינֶם שׁוֹלְטִים בְּהֵם,  
 וְלֹא אֶתִי לֹון מַרְעִין מְסֻטְרָא דָא וְאֵין הַמַּחְלוֹת בְּאוֹת עֲלֵיהֶם מִצַּד הַסְטְרָא  
 אַחְרָא, וְאִי תִימָא מֵאָן אֶתֵר אֶתִי לֹון מַרְעִין וְאֵם תֵּאמֵר מֵאִיזָה מְקוֹם בְּאוֹת  
 עֲלֵיהֶם הַמַּחְלוֹת, וּמְשִׁיב תָּא חֲזִי בֵּא וְרָאָה, כְּתִיב וַיהוָה חֲפֵץ דְּפָאוּ הַחֲלִי  
 פִּי הַקְּבִ"ה רִצָּה לְדַכְּאוּ וְלַחְלִיאֵו, הִנֵּה מִשְׁכֹּחַ וַיהוָה חֲפֵץ דְּפָאוּ הֵינֵנו אִיהוּ  
 אֶתְרַעֵי לְמַחְאָה לִיה וְלִמְיַהֵב לִיה מַרְעִין הַקְּבִ"ה חֲפֵץ הַלְקוֹתוֹ וְלַתֵּת לוֹ מַחְלוֹת,  
 בְּגִין לְזַפְאָה לֹון לְעֵלְמָא דְאֶתִי כְּדִי לְזַכּוֹת אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבֵּא, וְלֹא מְסֻטְרָא  
 אַחְרָא וְאֵין הִיסוּרִים בְּאֵים לְהֵם מְסֻטְרָא אַחְרָא, וְאֵלִין אֶקְרוּן יְסוּרִין דְּאִהְבָּה  
 וְאֵלוּ נִקְרָאִים יְסוּרִים שֶׁל אִהְבָּה, וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא דְקִדְשָׁא סְלֵקָא וְכֹל הִיסוּרִים  
 שֶׁלֵּהֶם עוֹלִים וְנִשְׁקָלִים בְּמִשְׁקַל קְדוֹשׁ אֶחָד לֵיִסְרָם כְּפִי הַרְאוּי לְתִיקוֹן נַפְשָׁם.



## מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסֵי חָמוּי, וְרַבִּי אָבָא וְחִבְרֵי אֲזָלוּ עִמָּיה, פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (סנהדרין טז ד) יהו"ה בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגו', יהו"ה בְּקָר, מֵאֵי בְּקָר, אֶלְא דָּא בְּקָר דְּאֲבָרְהָם דְּאֲתַעַר בְּעֵלְמָא, דְּכָתִיב (צדקת צדק) וַיִּשְׁפֹּם אֲבָרְהָם בְּבִקְרָא, דְּהָא פִּד אֲתֵי צִפְרָא, הֵהוּא בְּקָר אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְהוּא עֵידִן רַעוּא

### מתוק מדבש

"מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם", יבואר בו שלעת הבוקר מתעורר מידת החסד בעולם לכל, ולכן הוא שעת רצון להתפלל על רפואת החולים, וכל שכן על רפואת נפשם של בעלי התשובה שתתקבל תשובתם, ואזי הקב"ה מבקש זכות על החולה, לכן אם החולה בעצמו מתפלל אז אל הקב"ה, זוכה לרחמי הש"ת לביטול הגזירה מעליו, ובמצות הש"ת מקבל אז המלאך רפאל את הרפואה מהמלאך מיכאל שבחסד ויוצא לפעול רפואה בעולם בשליחות הקב"ה.

(מקור המאמר ספר פרשת נלק דף רד ע"א, וצילאוניו כך יג עמ' מרז-מרט)

פ"י הפסוק המובא להלן ה' בקר תשמע קולי, בקר אערך לך ואצפה פי' בכל בקר תשמע קולי, כי בהיות הבקר אסדר תפלתי לפניך, ולא הקדמתי לה דברי רשות, ולזה אצפה ואקוה שתשמע קולי. (מלודות)

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסֵי חָמוּי רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסֵי חָמוּי וְרַבִּי אָבָא וְחִבְרֵי אֲזָלוּ עִמָּיה וְרַבִּי אָבָא וְחִבְרֵי הָלְכוּ עִמּוֹ, פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְּׁדוּד אָמַר יְהו"ה בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי בְּקָר אֶעְרַךְ לְךָ וְאֶצְפָּה, הִנֵּה מִשׁ"כ יְהו"ה בְּקָר שׁוֹאֵל מֵאֵי בְּקָר לְמַה הַזְכִּיר דוּד שֶׁבִּבְקָר יִשְׁמַע ה' קוֹלוֹ, וּמְשִׁיב אֶלְא מִשׁ"כ בְּקָר דָּא בְּקָר דְּאֲבָרְהָם דְּאֲתַעַר בְּעֵלְמָא זֶה הוּא הַבְּקָר שֶׁל אֲבָרְהָם שֶׁהוּא מִדַּת הַחֶסֶד הַמִּתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם בְּבִקְרָא (וְעַל שֶׁ שִׁמְעוֹרֵר הַחֶסֶד בְּבִקְרָא נִקְרָא נִשְׁט בְּקָר), דְּכָתִיב כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיִּשְׁפֹּם אֲבָרְהָם בְּבִקְרָא פ"י שְׁמֵדַת הַחֶסֶד שֶׁל אֲבָרְהָם מִתְעוֹרֵר בְּבִקְרָא, וּמִפְרֵשׁ דְּהָא פִּד אֲתֵי צִפְרָא כִּי כִּשְׁבָא הַבְּקָר וּמְאִיר אוֹר הַיּוֹם, הֵהוּא בְּקָר אֲתַעַר בְּעֵלְמָא זֶה הוּא הַבְּקָר שֶׁהוּא מִדַּת הַחֶסֶד

לְכֹלָא, וּלְמַעַבְד טִיבוּ לְכֹל עֲלֵמָא, לְזַפְאִין וּלְחִיבִין, וּכְדִין עֵידָן  
צְלוֹתָא הוּא לְמַצְלֵי קַמִּי מְלֻכָא קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְאַתִּי צַפְרָא, כָּל אֵינוֹן אֲסִירֵי מְלֻכָא אֲשַׁפְחוּ  
נִיחָא, עֵידָן צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלֵיהוּ, וְכָל שְׁפָן אֵינוֹן דְּתִיבִין  
בְּתִיּוּבְתָא וּבְעָאן בְּעוֹתְהוֹן לְקַמִּי מְלֻכָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּהָאֵי  
שַׁעְתָּא חַד מְמַנָּא נְפִיק לְסֹטֵר דְרוּם וּרְפָאֵל שְׁמִיָּה, וְכָל זִינֵי  
אֲסוּוֹתָא בִּידוּי, וּמְסֹטֵר דְרוּם נֶפֶק חַד רוּחָא, וּמְטִי לְגַבֵּי הַהוּא  
מְמַנָּא, דְּמְמַנָּא עַל אֲסוּוֹתָא, וְכַד מְטִי צְלוֹתָא לְקַמִּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ

### מתוק מדבש

מתעורר בעולם, והוא עֵידָן רַעוּא לְכֹלָא והוא עת רצון לכל ישראל, וּלְמַעַבְד  
טִיבוּ לְכֹל עֲלֵמָא, לְזַפְאִין וּלְחִיבִין ולעשות חסד לכל העולם, לצדיקים  
ולרשעים, וּכְדִין עֵידָן צְלוֹתָא הוּא, לְמַצְלֵי קַמִּי מְלֻכָא קְדִישָׁא ואז הוא  
שעת התפלה, להתפלל לפני המלך הקדוש. וזה שיעור הכתוב, "הוֹיָה בְּקֶר" כשחסד  
דתפארת מתעורר בעולם, אז הקב"ה "תשמע קולי" לפי שהיא שעת רצון.

וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְאַתִּי צַפְרָא ועל כן בשעה שבא הבקר, כָּל אֵינוֹן אֲסִירֵי מְלֻכָא  
אֲשַׁפְחוּ נִיחָא כל אֲסִירֵי המלך שהם החולים האסורים במטתם, מוצאים מנוחה  
מיסוריהם, כי הוקל חוליים, עֵידָן צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלֵיהוּ ואז הוא העת להתפלל  
עליהם, וְכָל שְׁפָן אֵינוֹן דְּתִיבִין בְּתִיּוּבְתָא וּבְעָאן בְּעוֹתְהוֹן לְקַמִּי מְלֻכָא  
קְדִישָׁא וכל שכן אותם החוזרים בתשובה ומבקשים על רפואת נפשם לפני המלך  
הקדוש, עתה הוא זמן המסוגל להתפלל שתתקבל תשובתם, בְּגִין דְּהָאֵי שַׁעְתָּא חַד  
מְמַנָּא נְפִיק לְסֹטֵר דְרוּם, וּרְפָאֵל שְׁמִיָּה לפי שבשעת הבקר ממונה אחד יוצא  
מצד המערב לצד הדרום שבחסד, ורפאל שמו, וְכָל זִינֵי אֲסוּוֹתָא בִּידוּי וכל מיני  
רפואות הם בידו, כי הוא ממונה על הרפואות, וּמְסֹטֵר דְרוּם נֶפֶק חַד רוּחָא ומצד  
הדרום שבחסד יוצא רוח אחד ממלאך מיכאל, וּמְטִי לְגַבֵּי הַהוּא מְמַנָּא, דְּמְמַנָּא  
עַל אֲסוּוֹתָא ומגיע אל אותו הממונה, הממונה על הרפואה, שהוא רפאל הנמצא שם,  
ונתון לו כח הרפואה, כי שורש הרפואה הוא בחסד, וְכַד מְטִי צְלוֹתָא לְקַמִּי קְדִישָׁא

הוא, פקיד לְבִי דִינָא דִּילִיָּה דְּלֹא יִפְתַּחֲוֹן בְּדִינָא, בְּגִין דְּחַיִּים  
בִּידָא דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלֹא בִּידֵיהוֹן.

וּמְגוֹ דְאִיהוּ עֵידֵן רַעוּא, בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא זְכוּתָא דְהֵהוּא  
בַּר נֶשׁ, אִי יִשְׁתַּכַּח בְּצִלוֹתָא (יְאוּת), וְאִי לֹא חָשִׁיב לִיָּה  
בְּשׁוּגָג), אוּ דְאִיהוּ מְאָרִיָּה דְתִיּוּבְתָא, חָס עֲלִיָּה.

בְּהֵיא שְׁעָתָא קָל צְפָרִין דְמִקְנָנִן אֲשַׁתְּמְעוּ, דְכְתִיב (מַסֵּלִים קד יז) אֲשֶׁר  
שָׁם צְפָרִים יִקְנְנוּ, וְאִינוּן צְפָרִין אוּדָאן וּמִשְׁבַּחֲוֹן לְקַדְשָׁא  
בְּרִיף הוּא, וְהֵהוּא אֵילַת הַשְּׁחַר אַתְעַר בְּעֲלָמָא, וְאָמַר (ס לֵא ס) מָה רַב

### מתוק מדבש

בְּרִיף הוּא וכּשֶׁמְגִיעוֹת הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַחוֹלִים וּשְׁל בְעֵלֵי תְשׁוּבוֹת לְפָנֵי הַקַּב"ה, פְּקִיד  
לְבִי דִינָא דִּילִיָּה דְּלֹא יִפְתַּחֲוֹן בְּדִינָא הוּא פּוֹקֵד וּמְצוּה עַל הַבֵּית דִּין שְׁלֹו שְׁבַהֲכִיל  
הַזְכוּת הַמְמוּנִים לְדוֹן אֵת הַחוֹלִים, שְׁלֹא יִפְתַּחוּ בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת, בְּגִין דְּחַיִּים בִּידָא  
דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְפִי שְׁחִיִּים הוּא בִּידוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, כִּי חַיִּים בְּמִזְלָא עֲלָא דֹאֲרִיךְ  
אֲנַפִּין [בַּחֲיִינַת הַכְּתָר] תְּלִיא, וְלֹא בִּידֵיהוֹן וְלֹא בִּידֵיהֶם שֶׁל הַבֵּית דִּין שְׁבַהֲכִיל הַזְכוּת.

וּמְגוֹ דְאִיהוּ עֵידֵן רַעוּא וּלְפִי שְׁבַבְקָר הִיא שַׁעַת רַעוּן, בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיף  
הוּא זְכוּתָא דְהֵהוּא בַּר נֶשׁ מִבְּקַשׁ הַקַּב"ה זְכוּת עַל אוֹתוֹ הָאָדָם  
הַחוֹלָה, אִי יִשְׁתַּכַּח בְּצִלוֹתָא אִם נִמְצָא הַחוֹלָה אוּ בְתַפְלָה, אוּ דְאִיהוּ מְאָרִיָּה  
דְתִיּוּבְתָא אוּ שְׁהוּא בְעַל תְּשׁוּבָה וְעוֹסֵק אוּ בְתְשׁוּבָה, חָס עֲלִיָּה הַקַּב"ה מֵרַחֵם  
עֲלֵיו, וּמִבְטֵל מִמֶּנּוּ הַגְּזוּרָה.

וּמִמְשִׁיךְ וְאִמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּהֵיא שְׁעָתָא קָל צְפָרִין דְמִקְנָנִן אֲשַׁתְּמְעוּ בְּשַׁעַת  
הַבְּקָר נִשְׁמַע קוֹל הַצְּפָרִים הַמְקַנְנִים בְּקֵן שְׁלֵהֶם, הֵיינוּ הַקוֹל שֶׁל נִשְׁמוֹת  
הַצְּדִיקִים שְׁבַגְן עֵדֵן, דְכְתִיב אֲשֶׁר שָׁם צְפָרִים יִקְנְנוּ, וְאִינוּן צְפָרִין אוּדָאן  
וּמִשְׁבַּחֲוֹן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְאוֹתָם הַצְּפָרִים שֶׁהֵם הַנִּשְׁמוֹת מוֹדִים וּמִשְׁבַּחִים  
לְהַקַּב"ה, וְהֵהוּא אֵילַת הַשְּׁחַר אַתְעַר בְּעֲלָמָא וְאוֹתָהּ אֵילַת הַשְּׁחַר שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה  
הַקְּדוּשָׁה מֵתְעוֹרֶרֶת לְלַמֵּד בְּעוֹלָם זְכוּת עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר

טובך אשר צפנת ליראיך וגו', פדין ההוא ממנא נפיק, ועביד כל מה דאתפקד.

ואי תימא דזיני אסנותא בידוי כמה דאמרן, לאו הכי, דהא אסנותא לא הוי אלא בידוי דמלפא קדישא, אבל בשעתא דפקיד קדשא בריך הוא אסנותא לההוא בר נש, איהו נפיק, וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין דחלין מניה, פדין ההוא רוחא דקא נסע מסטרא דדרום, אושיט ליה לההוא בר נש, והא אסנותא אשתכח, וכלא בידוי דקדשא בריך הוא.

### מתוק מדבש

צפנת ליראיך וגו' כי ראויים הם ישראל לשכר טוב בגן עדן, ואז היא שעת רצון, פדין ההוא ממנא נפיק ועביד כל מה דאתפקד אז אותו הממונה על הרפואה שהוא מלאך רפאל יוצא ועושה כל מה שנצטווה, דהיינו לפעול רפואות בעולם הזה.

וממשיך ואמר ואי תימא דזיני אסנותא בידוי כמה דאמרן ואם תאמר שכל מיני הרפואות הם בידו של מלאך רפאל כמו שאמרנו, והוא מרפא את החולים מעצמו כרצונו, לאו הכי אין הדבר כן, דהא אסנותא לא הוי אלא בידוי דמלפא קדישא כי אין הרפואה אלא בידו של המלך הקדוש, אבל מה שאמרנו שמלאך רפאל יוצא לפעול רפואות בעולם, היינו בשעתא דפקיד קדשא בריך הוא אסנותא לההוא בר נש בשעה שמצוה הקב"ה רפואה על אותו אדם החולה, אז איהו נפיק מלאך רפאל יוצא בשליחות הקב"ה, וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין וכל המקטרגים הממונים על חליים הרעים, (כי על כל חולי וחולי ממונס אלו קליפס), דחלין מניה הם מפחדים ממלאך רפאל לפי שהוא פועל בשליחותו של הקב"ה, פדין ההוא רוחא דקא נסע מסטרא דדרום אז אותו הרוח של מלאך מיכאל שנסע מצד החסד שבדרום, אושיט ליה לההוא בר נש מושיט את הרפואה על ידי מלאך רפאל לאדם החולה ההוא, והא אסנותא אשתכח והרי הרפואה נמצאת, ומסיק דבריו ואמר וכלא בידוי דקדשא בריך הוא והכל הוא בידו של הקב"ה, כי רק הוא יכול לצוות לתת רפואה וחיים ממקור החיים.

ועל דא כתיב, יהו"ה בקר תשמע קולי, ולא כתיב יהו"ה תשמע קולי, אלא לגבי בקר דאברהם קאמר.

### מאמר הרפואה השלמה

פתח ואמר, (ימיה ז יד) רפאני יהו"ה וארפא וגומר [וכו].

כל אסוותא דעלמא, בידי דקדשא בריה הוא, אבל אית מנהון על ידי דשליחא, ואית מנהון דלא אתמסרו בידי דשליחא, ואינון

#### מתוק מדבש

ועל דא כתיב ועל זה נאמר יהו"ה בקר תשמע קולי דהיינו שהוסיף מלת "בקר", ולא כתיב יהו"ה תשמע קולי בלא מלת בקר, אלא לגבי בקר דאברהם קאמר כי אל הבקר שהוא החסד של אברהם המתעורר בבקר אמר בקשתו, וזה שאמר "ה' בקר תשמע קולי", דהיינו כשמדת החסד מתעוררת בעולם אז תשמע קולי.



"מאמר הרפואה השלמה", בו יבואר שכל הרפואות הם בידו של הקב"ה בעצמו, אבל הרפואה שנמסרה לשליח הוא בכח גזירת הב"ד של מעלה, לכן אפשר שיהזור החולי ח"ו, אך כשהרפואה באה בגזירת הקב"ה בעצמו אזי היא רפואה שלימה שאי אפשר לה לחזור לעולם.

(מקור המאמר צוהר חדש פרשת נלק דף סז ע"א, ונציאוריו כרך ג עמ' תקלח-תקמ)

פתח רבי יוסי חמיו של רבי אלעזר ואמר לפרש מה שכתוב רפאני יהו"ה וארפא וגומר [וכו].

כל אסוותא דעלמא בידי דקדשא בריה הוא אלא כל הרפואות שבעולם הם בידו של הקב"ה, אבל אית מנהון על ידי דשליחא אבל יש מהם שנמסרו לרפאות על ידי שליח, ואית מנהון דלא אתמסרו בידי דשליחא

דַּאֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא, אַסְוֹתָא אֵינּוּן, אֲבָל לְזַמְנָא מִתְהַדְרִין,  
 אֲבָל אֵינּוּן דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסִי, הֵהוּא מְרַעָא לָא אֲתַהֲדֵר לְעֵלְמִין,  
 וְעַל דָּא, אַסְוֹתָא דִילִיָּה, אֵיחֵי אַסְוֹתָא, דְלִית בְּהּ מְרַעָא פְּלִל, וּבְגִין  
 כְּךָ, רְפְאֵנִי יְהוּ"ה וְאַרְפָּא, וְדָאִי, בְּלֵא קְטְרוּגָא פְּלִל, וְהִשְׁתָּא חֲבַרְיָיא,  
 קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לִי אַסְוֹתָא, וְעֵשֶׂק לִי וְעַרְב לִי.

### מתוק מדבש

ויש מהם שלא נמסרו ביד שליח, ואֵינּוּן דַּאֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא אַסְוֹתָא  
 אֵינּוּן ואלו שנמסרו ביד שליח רפואה הם, אֲבָל לְזַמְנָא מִתְהַדְרִין אבל לפעמים  
 חוזרים אותן המחלות, אֲבָל אֵינּוּן דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסִי אבל אותן המחלות  
 שהקב"ה מרפא בעצמו, הֵהוּא מְרַעָא לָא אֲתַהֲדֵר לְעֵלְמִין אותה המחלה אינה  
 חוזרת לעולם, וְעַל דָּא אַסְוֹתָא דִילִיָּה אֵיחֵי אַסְוֹתָא ועל כן הרפואה של  
 הקב"ה היא רפואה שלימה, דְלִית בְּהּ מְרַעָא פְּלִל שאין בה עוד מחלה כלל,  
 וּבְגִין כְּךָ אמר ירמיהו, רְפְאֵנִי יְהוּ"ה וְאַרְפָּא וְדָאִי דֵהֵינּוּ בְּלֵא קְטְרוּגָא  
 פְּלִל הרפואה תהיה בלי קטרוג כלל, ר"ל שלא תחזור עוד המחלה לעולם. וְהִשְׁתָּא  
 חֲבַרְיָיא ועתה חברים, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לִי אַסְוֹתָא הקב"ה נתן לי  
 רפואה, וְעֵשֶׂק לִי ועשק אותי ולקחני מיד מלאך המות, וְעַרְב לִי וערב בעדי  
 להצילני ממות לחיים (עיין צרש"י ישעיה לח יד, על הפסוק ה' עשקה לי ערנני).

כתב הרמ"ק על מה שנאמר לעיל כי רפואה הבאה מהקב"ה לא תחזור המחלה לעולם, מה שאין כן  
 רפואה הבאה על ידי שליח לפעמים חוזרת המחלה, טעם הדבר כפשוטו, כי שליח הוא בעל  
 תכלית, לכן גם רפואתו בעלת תכלית, אבל הקב"ה צלתי בעל תכלית, לכן גם רפואתו לאין תכלית.  
 וסוד הדבר כי החולי צאח מנוד עוונותיו של האדם על ידי כחות הרעים, ולפעמים יגזור הדין של  
 מעלה לפי מעשה האדם שיתרפא האדם רק לפי שעה, אבל רפואה הבאה מנוד אצילות העליון ששם  
 אין שום רע שולט כלל, לכן אין שום כח שיוכל לנטולה, לזה אמר ירמיה הנביא רפאני ה' שזה שם  
 של האצילות, ומיד ותרפא לעולם.



23

莊

莊 24/17) 莊

莊

莊 17/12) 莊

莊

莊

1800-350-330